

SUDANIN TILANNEKATSAUS ELOKUUSSA 2018

Tässä katsauksessa käsitellään Sudanin turvallisuusolosuhteita ja näihin vaikuttavia merkittävimpiä tapahtumia ja turvallisuusvälikohtauksia, joita Sudanissa on sattunut syyskuusta 2017 heinäkuuhun 2018 saakka. Katsauksessa on käytetty eri julkisten lähteiden, kuten YK-tahojen ja toimittajien, raportointia, joka on ollut Maahanmuuttoviraston saatavissa katsauksen kirjoittamisajankohtana.

Sudanissa sattuu väkivaltaisia yhteenottoja erityisesti Darfurin alueella sekä Etelä-Kordofanin ja Sinisen Niilin osavaltioissa. Väkivaltaisia tapahtumia raportoidaan myös muilta Sudanin alueilta. Valtiollisten toimijoiden lisäksi maassa toimii lukuisia militioita ja kapinallisryhmiä. Sudanissa arvioidaan olevan lähes kaksi miljoonaa sisäisesti siirtymään joutunutta henkilöä sekä lähes 800 000 pakolaista Etelä-Sudanista.

Sisällys

1. Yleinen tilanne	2
1.1. Poliittinen kehitys.....	2
1.2. Konfliktin luonne ja osapuolet	3
1.2.1. Valtiolliset turvallisuusjoukot.....	4
1.2.2. Valtiota vastustavat ja muut aseelliset ryhmät	5
2. Turvallisuustilanne	7
2.1. Väkivallan ilmenemismuodot ja voimakkuus.....	7
2.2. Siviilikuolemat ja loukkaantuneet	8
2.2.1. Darfur	8
3. Turvallisuustilanne alueittain	9
3.1. Darfur	9
3.2. Etelä-Kordofan ja Sininen Niili.....	13
3.3. Abyei.....	14
3.4. Itä-Sudan	15
3.5. Muut alueet.....	16
4. Ihmisoikeusloukkauksia ja haavoittuvia ryhmiä.....	17
4.1. Naiset, lapset ja seksuaalinen väkivalta.....	17
4.2. Uskonnolliset ja etniset vähemmistöt	17
5. Maan sisäisesti siirtymään joutuneet ja siirtolaiset.....	18
5.1. Sisäisesti siirtymään joutuneet.....	18
5.2. Siirtolaiset, pakolaiset ja turvapaikanhakijat	19
6. Humanitaarinen tilanne.....	20
Lähteet.....	21

1. Yleinen tilanne

1.1. Poliittinen kehitys

Sudanissa on 40,5 miljoonaa asukasta.¹ Poliittinen valta on keskitetty presidentti Omar al-Bashirin ja hänen sisäpiirinsä käsiin.² Omar al-Bashir on ollut Sudanin presidenttinä vuodesta 1989 lähtien, jolloin hän kaappasi vallan demokraattisesti valitulta hallitukselta. Vuonna 2008 kansainvälinen rikostuomioistuin asetti al-Bashirin syytteeseen sotarikoksista, kansanmurhasta ja rikoksista ihmisyyttä vastaan Darfurissa.³ Al-Bashir teki muutoksia hallitukseensa 14.5.2018 nimittämällä seitsemän uutta ministeriä. IHS Jane'sin analyysin mukaan muutokset todennäköisesti vahvistavat al-Bashirin uudelleenvalitsemista presidentiksi vuonna 2020. Uudelleenvalintaa varten Sudanin perustuslakia täytyisi muuttaa niin, että siitä poistetaan kahden kauden rajoitus presidenteille.⁴ Elokuussa 2018 NCP (National Congress Party) hyväksyi al-Bashirin presidenttiehdokkaakseen. Parlamentin täytyisi vielä hyväksyä perustuslain muutos, jotta al-Bashirin ehdokkuus tulevissa vaaleissa olisi laillinen.⁵

Sudanin hallitus on jatkanut yksipuolista aselepoa Darfurissa, Etelä-Kordofanissa ja Sinisen Niilin osavaltioissa vuoden 2018 loppuun. Vuodesta 2016 lähtien voimassa olleen aselevon aikana sotaisuudet Darfurissa ovat yleensä ottaen vähentyneet. Vuonna 2017 oli ajoittaisia yhteenottoja

¹ UNFPA 2017.

² USDOS 2017, 1.

³ Reuters 14.7.2008; ICC 14.7.2008.

⁴ Suckling/IHS Jane's 17.5.2018.

⁵ Radio Dabanga 12.8.2018.

hallitusten joukkojen ja muiden aseistettujen joukkojen välillä.⁶ Keväällä ja kesällä 2018 taisteluita hallituksen joukkojen ja kapinallisryhmän välillä on käyty Jebel-Marrassa, Darfurissa.⁷

YK:n turvallisuusneuvosto uusi UNAMID:n (Afrikan unionin ja YK:n hybridioperaatio Darfurissa) mandaatin kesällä 2017 jatkamaan kesäkuun 2018 loppuun. Turvallisuusneuvoston päätöksessä vähennettiin YK:n rauhanturvaajien ja poliisivoimien kattorajoja. Rauhanturvaajien kattorajaksi päätettiin 11 395 ja poliisien 2888, kun aiemmat maksimimäärät olivat olleet 15 845 ja 3403.⁸ Turvallisuusneuvosto uusi mandaatin heinäkuussa 2018 kestävänsä kesäkuun loppuun 2019, mutta vähensi kattorajoja edelleen aiemmasta päätöksestä. Rauhanturvaajien kattorajaksi päätettiin 4050 ja poliisien 2500.⁹ Sudanin hallitusta vastustavat ryhmät SLM-MM, SLM-TC sekä JEM (ks. kappale 1.2.2) olivat lähettäneet kesäkuun 2018 lopulla YK:n turvallisuusneuvostolle kirjeen, jossa he pyysivät, ettei rauhanturvaajien määrää enää vähennettäisi katsoen, että käynnissä olleet rauhanturvaajien vähennykset alueella olivat huonontaneet turvallisuustilannetta.¹⁰ Myös Amnesty International katsoi kesäkuussa 2018, että UNAMID:n resurssit olivat liian pienet.¹¹

Yhdysvallat luopui osasta Sudanin vastaisia talous- ja kauppapakotteita lokakuussa 2017. Lakkautettavat pakotteet kielsivät esimerkiksi yhdysvaltalaisien toimijoiden kaupankäynnin sudanilaisten kanssa sekä yhdysvaltalaisien mukanaolon Sudanin öljyteollisuudessa.¹² Pakotteista luopuminen ei näytä ainakaan välittömästi auttaneen Sudanin taloutta.¹³

Sudanin suhteet Egyptin kanssa ovat heikentyneet sen jälkeen, kun Sudan on tukenut Etiopian suurta vesivoimalahanketta. Egypti uskoo vesivoimalan aiheuttavan pulaa vedestä.¹⁴ Lisäksi Sudanin ja Egyptin historiallinen kiista Hala'ibin kolmion alueesta maiden rajalla Punaisenmeren rannalla sai uuden käänteen tammikuussa 2018, kun Sudan teki siitä valituksen YK:lle.¹⁵ Maiden välisten suhteiden heikentyminen liittyy myös Sudanin ja Turkin sopimukseen, jossa Sudan luovutti väliaikaisesti osan Punaisellaamerellä sijaitsevaa Suakinin saarta Turkille.¹⁶ IHS Jane'sin arvion mukaan tilanteen eskaloituminen sotilaalliseksi ei tällä hetkellä ole todennäköistä.¹⁷

1.2. Konfliktin luonne ja osapuolet

Konflikti Darfurin alueella Sudanin länsiosassa on ollut käynnissä helmikuusta 2003 asti, kun Sudan Liberation Movement/Army (SLM/A) ja Justice and Equality Movementin (JEM) kapinalliset ryhtyivät taisteluun Sudanin hallitusta vastaan. He protestoivat Darfurin alueen poliittista ja taloudellista marginalisaatiota vastaan. Hallitus vastasi kapinallisten toimiin aseistamalla niin kutsuttuja janjawid-militioita, jotka muodostettiin erityisesti arabeista.¹⁸ Vuodesta 2003 lähtien enemmän kuin 300 000 darfurilaista on kuollut konfliktissa. Vuonna 2014 konfliktin kiihtyminen pakotti yli 300 000 ihmisen jättämään kotinsa.¹⁹

⁶ USDOS 2017.

⁷ UNSC 25.4.2018, 1–2; UNAMID 21.6.2018.

⁸ UN 29.6.2017.

⁹ UN 13.7.2018.

¹⁰ Radio Dabanga 2.7.2018.

¹¹ Amnesty International 28.6.2018.

¹² The Washington Post 6.10.2018; HSBA 5/2018, 14.

¹³ BBC 11.7.2018.

¹⁴ IHS Jane's (päivitetty 9.8.2018)b.

¹⁵ Azikiwe 11.1.2018.

¹⁶ Azikiwe 11.1.2018; Reuters 26.12.2017. Sudan luovutti väliaikaisesti osan Suakinin saarta Turkille joulukuussa 2017. Sudanin pääministerin mukaan Turkin on määrä uudelleenrakentaa vanha osmanilaikainen satamakaupunki, ja rakennuttaa saarelle laituri siviili- sekä sota-aluksia varten.

¹⁷ IHS Jane's (päivitetty 9.8.2018)a.

¹⁸ IHS Jane's 7.3.2018; Peace Insight (päivitetty 9/2017).

¹⁹ IHS Jane's 7.3.2018.

Vuoden 2014 jälkeen hallituksen joukot ovat taistelleet kapinallisryhmiä vastaan (etenkin SLM/A-AW ja SLM/A-MM) (ks. kappale 1.2.2). Sen lisäksi SLM/A-AW-ryhmän sisällä on tapahtunut joitakin taisteluita, jotkut militiat ovat kapinoineet hallitusta vastaan ja eri yhteisöjen välillä on tapahtunut väkivaltaisuuksia. Yhteisöjenväliset konfliktit ovat olleet sekä arabiyhteisöjen kesken, että arabi- ja ei-arabiyhteisöjen välillä. Ne liittyvät yleensä kiistoihin luonnonvaroista ja viljelysmaasta. Human Rights Watchin (HRW) mukaan hallituksella on todennäköisesti merkittävä rooli joissakin yhteisöjenvälisissä konflikteissa, vaikka monet kansainväliset toimijat pitävätkin niitä usein itsenäisenä ilmiönä, erillisinä hallituksen toiminnasta.²⁰

Vuoden 2005 rauhansopimus lopetti sisällissodan ja mahdollisti kansanäänestyksen, jonka seurauksena Etelä-Sudan itsenäistyi Sudanista vuonna 2011. Rauhansopimuksen puutteellinen noudattaminen on aiheuttanut konflikteja Abyein, Etelä-Kordofanin ja Sinisen Niilin alueilla.²¹

1.2.1. Valtiolliset turvallisuusjoukot

Sudanin asevoimien (Sudanese Armed Forces, SAF) koon on arvioitu olevan noin 244300 aktiivista henkilöä, joista suurin osa (240000) kuuluu armeijaan. Reservin koosta ei ole tietoa.²²

Sudanin hallitukset ovat 1980-luvulta lähtien hyödyntäneet valtion asevoimien rinnalla paramilitaarisia joukkoja sekä militiota²³. Militioiden ja puolimilitaaristen joukkojen rooli on merkittävä. Niitä on pidetty monesti halvempaan vaihtoehtona tavanomaisille asevoimille, ja lisäksi militioiden koetaan olevan joitakin armeijan yksiköitä lojaalimpia. Small Arms Surveyn²⁴ mukaan militiat ovat Darfurin alueella kuitenkin taistelleet enemmän siviileitä kuin kapinallisia vastaan.²⁵ Aktiivisten kapinallisjoukkojen määrä Darfurin alueella on vähentynyt (yksi vuonna 2017), mutta aktiivisten militiajoukkojen määrä taas ei ole. Erilaisia militiota oli vuonna 2017 Darfurin alueella aktiivisena 19. ACLED:n analyysistä ei käy ilmi kapinallisjoukkojen tai militioiden nimiä.²⁶

RSF (Rapid Support Forces)

Puolimilitaarinen RSF (Rapid Support Forces) perustettiin vuonna 2013, kun Sudanin hallitus oli enenevässä määrin kokenut tavalliset asevoimat riittämättömiksi ja militiat epäluotettaviksi. Ensimmäiset RSF:n joukot muodostettiin darfurilaisesta Border Guards -militiasta. Vuosina 2014–2016 RSF on johtanut hallituksen operaatioita kapinallisia vastaan Darfurissa. Small Arms Surveyn mukaan RSF osoittautui yhtä epäluotettavaksi, kuin muutkin militiaryhmät. Tavanomaisista militiosta poiketen RSF on toiminut Sudanin valtiollisen tiedustelupalvelun, NISS:n (National Intelligence and Security Service), alaisuudessa. Border Guardsin entinen johtaja Muhammed Hamdan Dagolo Hemmeti on toiminut johtoasemassa myös RSF:ssä.²⁷ RSF on vuodesta 2017 asti ollut virallisesti integroitu osaksi SAF:ia, mutta se on siitä huolimatta pysynyt osittain itsenäisenä.²⁸

HRW:n vuoden 2015 raportissa kuvataan RSF:n toimia siviileitä vastaan sen kapinallisia vastaan johtamissa operaatioissa Darfurissa 2014–2015. HRW:n arvion mukaan RSF:n rikkomukset on

²⁰ HRW 9.9.2015.

²¹ Peace Insight (päivitetty 9/2017).

²² IHS Jane's (päivitetty 25.7.2018).

²³ Paramilitaariset joukot ovat jossain määrin hallituksen kontrollin alla, kun militiat ovat itsenäisempiä ja voivat olla hallituksen puolella tai sitä vastaan. Sudanin kontekstissa militia sanaa on kuitenkin käytetty puhuttaessa hallitusta tukevista, paramilitaarista joukoista. Small Arms Survey 4/2017, 1 alaviite 1.

²⁴ Small Arms Survey on sveitsiläisen Graduate Institututen tutkimusprojekti. Sen tarkoituksena on selvittää muun muassa paikallisia turvallisuusjärjestelyjä ja asetilannetta Sudanissa ja Etelä-Sudanissa.

²⁵ Small Arms Survey 4/2017, 1.

²⁶ ACLED 15.2.2018.

²⁷ Small Arms Survey 4/2017, 5–6.

²⁸ Small Arms Survey 5/2018, 31.

katsottavissa sotarikoksiksi. RFS:n ihmisoikeusrikkomuksiin kuului joukkoraiskauksia, joukkomurhia, kiduttamista, ja kokonaisten yhteisöjen pakottamista lähtemään pois asuinalueiltaan.²⁹

Border Guards

Border Guards perustettiin hallituksen toimesta vuonna 2003 mahdollisesti alun perin valtion rajojen turvaamista varten. Border Guardsista tuli kuitenkin pääasiallinen militia hyökkäyksissä ei-arabeja kohtaan Darfurissa 2003–2005.³⁰ Border Guards on vielä olemassa Musa Hilalin alaisuudessa. Hilal oli aiemmin janjawid-johtaja sekä presidentin tukija. Nykyään Hilalin johtama Border Guards on taistellut hallituksen joukkoja vastaan. Hilal on myös kieltäytynyt integroimasta Border Guards joukkojaan osaksi RSF:ää.³¹

PDF (Popular Defence Forces)

PDF (Popular Defence Forces) perustettiin vuonna 1989. Small Arms Surveyn mukaan PDF:ään sulautettiin sisällissodan aikaiset pääosin muslimeista koostuvat militiat.³² Myöhemmin sitä on vaadittu lakkautettavaksi, mikä olikin kirjattu vuoden 2005 rauhansopimukseen.³³ PDF on vielä kuitenkin toiminnassa.³⁴

Janjawid

Hallituksen vastaisten kapinoiden puhkeaminen Darfurissa 2003 sai hallituksen perustamaan uusia militioita. Tavallisissa asevoimissa sekä PDF:n joukoissa oli mukana ei-arabeja, joiden pelättiin tukevan kapinallisia. Niinpä uudet militiat muodostettiin pääasiallisesti arabikansalaisista, etenkin Pohjois-Darfurin rizeigat-heimon kamelipaimentolaisista. Uusia militioita alettiin pian kutsua janjawideiksi.³⁵

1.2.2. Valtiota vastustavat ja muut aseelliset ryhmät

Darfurissa kolme suurinta kapinallisryhmittymää ovat olleet Justice and Equality Movement (JEM), Sudan Liberation Movement/Army-Abdul Wahid (SLM/A-AW) sekä Sudan Liberation Movement/Army-Minni Minnawi (SLM/A-MM).³⁶ ACLED laski vain yhden kapinallisryhmän olleen aktiivinen Darfurissa vuonna 2017.³⁷ Etelä-Kordofanissa ja Sinisessä Niilissä merkittävin kapinallisryhmä on Sudan People's Liberation Movement-North (SPLM-N).

Monet kapinallisryhmät ovat jakaantuneet useaan erilliseen ryhmään.

JEM (Justice and Equality Movement)

JEM (Justice and Equality Movement) perustettiin vuonna 2003. Sen perustajajäseniin kuului useita Hassan al-Turabin PCP-puolueen (Popular Congress Party) jäseniä. Alun perin järjestön vaikuttajiin kuului useita henkilöitä zaghawien kobe-ryhmästä. Myöhemmin JEM:iin on rekrytoitu darfurilaisia arabeja, myös hallitusta tukevista militioista. Laajentuneesta jäsenpohjasta huolimatta ryhmittymän valta on pysynyt kobe-zaghaweilla. JEM:iä johtaa perustajan, Khalil Ibrahimin, veli

²⁹ HRW 9.9.2015.

³⁰ Small Arms Survey 4/2017, 4.

³¹ BBC News 27.11.2017; Sudan Tribune 30.11.2017.

³² Small Arms Survey 4/2017, 2–3.

³³ Salmon/Small Arms Survey 12/2007; BBC 10.1.2011.

³⁴ Esim. Sudan Tribune 13.9.2017.

³⁵ Small Arms Survey 4/2017, 3–4.

³⁶ HRW 9.9.2015.

³⁷ ACLED 15.2.2018.

Jibril Ibrahim. JEM :stä on erkaantunut sirpaleryhmiä.³⁸ JEM:n läsnäolo Darfurissa on UNAMID:n sekä Africa Confidentialin mukaan selvästi heikentynyt. UNAMID:n lähteet viittaavat siihen, että JEM:llä olisi myös suurta painetta poistua Etelä-Sudanista.³⁹

Valtion joukkojen (SAF/RSF) on raportoitu ottaneen 22.11.2017 yhteen epäillyn JEM:n nukkuvan solun kanssa Birkat Sairan alueella osana aseistariisumiskampanjaa. Yhteenoton tuloksena 16 kapinallista otettiin kiinni ja 130 kapinallista (JEM elements) hajautettiin.⁴⁰

SLM/A-AW (Sudan Liberation Movement/Army-Abdul Wahid)

SLM/A (Sudan Liberation Movement/Army) perustettiin vuonna 2001 furien ja zaghawien liittouduttua. Small Arms Surveyn mukaan näillä liikkeen kahdella osapuolella oli alusta alkaen eri tavoitteet: SLA:n furit olivat erityisesti hallitusta vastaan, kun zaghawit halusivat organisoitua arabimilitioita vastaan. Liike hajosikin useaan ryhmittymään vuosien 2004 ja 2006 jälkeen.⁴¹

SLM/A-AW on Abdul Wahidin johtama SLA:sta erkaantunut ryhmittymä, jonka toiminta on keskittynyt Jebel-Marran alueelle.⁴² SLM/A-AW ja Sudanin hallitus ovat käyneet Jebel-Marran alueella taisteluita vuoden 2018 keväällä ja kesällä.⁴³ Abdul Wahidin johtama ryhmä on tällä hetkellä aktiivisin hallituksen vastaisissa toimissa Darfurissa.⁴⁴

SLM/A-MM (Sudan Liberation Movement/Army-Minni Minnawi)

SLA-M/A-MM on Minni Minnawin johtama kapinallisryhmä, joka toimii Darfurin alueella. Ryhmän johtajat kuuluvat zaghawan heimoon. Small Arms Surveyn mukaan zaghawa-kapinalliset tarttuivat alun perin aseisiin eivät niinkään hallitusta vastaan, vaan taistellakseen janjawideja vastaan.⁴⁵

Rauhanneuvottelut Berliinissä 16.–17.4.2018 hallituksen, SLM/A-MM:n ja JEM:n välillä kariutuivat. SLM/A-MM uusi yksipuolisen aselevon kolmeksi kuukaudeksi toukokuun 7. päivä 2018.⁴⁶ Ryhmä jatkoi unilaateraalista aselepoa elokuun 8. päivä 2018 jälleen kolmeksi kuukaudeksi.⁴⁷ YK:n turvallisuusneuvoston tammikuun 2018 raportin mukaan SLM/A-MM:lla ei ole merkittävää aseellista läsnäoloa Darfurissa tai Sudanissa.⁴⁸ Myös Africa Confidentialin analyysin mukaan Minni Minawin johtaman ryhmän läsnäolo Darfurissa on minimaalinen. Sen mukaan SLM/A-MM sekä JEM toimivat lähinnä Etelä-Sudanissa ja Libyassa palkkasotureina.⁴⁹

SLM-TC (Sudan Liberation Movement Transitional-Council)

SLM-TC taisteli yhteistyössä SLM-MM:n kanssa Sudanin hallituksen armeijaa ja militioita vastaan Pohjois- ja Itä-Darfurissa toukokuussa 2017.⁵⁰

Radio Dabangan raportoi elokuussa 2018, kuinka SLM-TC:n mukaan neljä hallituksen joukkojen kiinniottamaa kapinallisryhmän jäsentä oli kuollut vankeudessa. Ryhmän mukaan 11 sen jäsentä

³⁸ Small Arms Survey 1.8.2013, 1; Small Arms Survey (päivitetty 8.10.2012).

³⁹ UNAMID 1.6.2018, 2; Africa Confidential 15.6.2018.

⁴⁰ UNSC 4.1.2018, 2.

⁴¹ Small Arms Survey 6.9.2011a, 1.

⁴² Small Arms Survey 6.9.2011a, 2.

⁴³ UNAMID 1.6.2018, 2–3; UNSC 25.4.2018, 1.

⁴⁴ Africa Confidential 15.6.2018.

⁴⁵ Small Arms Survey 6.9.2011b.

⁴⁶ ICG (päiväämätön).

⁴⁷ Sudan Tribune 14.8.2018.

⁴⁸ UNSC 4.1.2018.

⁴⁹ Africa Confidential 15.6.2018.

⁵⁰ Radio Dabanga 21.8.2018.

pidettiin vankilassa Omdurmanissa, ja hallituksen turvallisuusviranomaiset olivat kieltäneet ihmisoikeusjärjestöiltä pääsyn arvioimaan vankien tilannetta.⁵¹

SLFA (Sudan Liberation Force Alliance)

Heinäkuun 2017 alussa kolme Darfurin kapinallisryhmää Sudan Liberation Movement for Justice, Sudan Liberation Movement-Unity sekä Abdallah Bishir Jalin johtama JEM liittyivät yhteen muodostaen SLFA:n. Ryhmä ilmoitti, että he jatkavat aseellista vastarintaa Sudanin hallitusta vastaan.⁵²

SPLM-N (Sudan People's Liberation Movement/North)

SPLM-N taistelee hallituksen joukkoja vastaan Etelä-Kordofanissa ja Sinisen Niilin alueella. Taistelut ovat jatkuneet vuodesta 2011 asti. Tällä hetkellä SPLM-N on jakaantunut kahteen ryhmään. Toista johtaa Abdel Aziz al-Hilu ja toista Malik Agar. Hallitus ja al-Hilun johtama SPLM-N eivät päässeet yhteisymmärrykseen väkivaltaisuuksien lopettamisesta helmikuun 2018 alussa.⁵³ Sudan Tribunen mukaan Afrikan unionin sovittelijat eivät ottaneet Agarin johtamaa SPLM-N-ryhmää mukaan neuvotteluihin väkivaltaisuuksien lopettamisesta, koska pitivät suurta osaa kapinallisista al-Hilun ryhmän tukijoina. Agar kiistää väitteen.⁵⁴ Al-Hilun ja Agarin johtamat ryhmittymät ovat ottaneet verisesti yhteen Sinisen Niilin alueella helmikuussa 2018.⁵⁵

2. Turvallisuustilanne

2.1. Väkivallan ilmenemismuodot ja voimakkuus

ACLED:n mukaan Sudanissa tapahtuu muihin Afrikan valtioihin verrattuna paljon poliittista väkivaltaa. 9.1.2018 päivitetyn analyysin mukaan siviileihin kohdistuvan väkivallan taso on Sudanissa korkealla. 2000-luvulla väkivalta siviileitä kohtaan on ollut huipussaan vuonna 2015. Väkivaltaisuuudet siviileitä kohtaan olivat kasvaneet huomattavasti vuodesta 2011, mutta kuolonuhrien määrä taas ei.⁵⁶

ACLED:n mukaan huhtikuussa 2017 yhteenotot hallituksen ja kapinallisryhmien välillä kattoivat 15 % kaikesta poliittisesta väkivallasta ja yli 44 % raportoiduista kuolonuhreista. Hallituksen joukkojen ja hallitusta tukevien militioiden tekemä väkivalta siviilejä kohtaan kattoi 55 % kaikesta poliittisesta väkivallasta ja 15 % raportoiduista kuolonuhreista.⁵⁷

Yhteisöjenväliset konfliktit ovat myös huomattava väkivallan aiheuttaja Sudanissa.⁵⁸ Yhteisöjen kiistat resursseista voivat johtaa kuolonuhreihin.⁵⁹

Huonot olot ovat saaneet sudanilaiset osoittamaan mieltään. Tammikuussa 2018 Sudanissa oli 42 mielenosoitusta. Tilanne rauhoittui huhtikuuhun mennessä, mutta toukokuussa nähtiin taas uusia protesteja. Mielenosoitusten taustalla on ollut pula polttoaineesta.⁶⁰ Presidentti al-Bashir määräsi kaikki viimeisetkin tammi-helmikuun mielenosoituksissa pidätetyt vapautettavaksi 10.4.2018.⁶¹ Kesäkuussa 2018 raportoitiin protesteista al-Shamāliyan, Pohjois-Kordofanin ja

⁵¹ Radio Dabanga 21.8.2018.

⁵² Radio Dabanga 9.7.2018.

⁵³ Sudan Tribune 25.6.2018.

⁵⁴ Sudan Tribune 25.4.2018.

⁵⁵ Radio Dabanga 23.2.2018.

⁵⁶ ACLED päivitetty 9.1.2018.

⁵⁷ ACLED päivitetty 9.1.2018.

⁵⁸ ACLED päivitetty 9.1.2018.

⁵⁹ Esim. UNSC 17.10.2017, 2–3; Radio Dabanga 18.6.2018.

⁶⁰ ACLED 25.5.2018.

⁶¹ ICG (päiväämätön).

Punaisenmeren osavaltioiden alueilla. Protestien päälimmäisiä syitä oli juomaveden puute. Viranomaiset olivat pidättäneet ainakin 20 mielenosoituksiin osallistunutta Pohjois-Kordofanissa ja kymmeniä Punaisenmeren osavaltiossa.⁶²

2.2. Siviilikuolemat ja loukkaantuneet

ACLEd:n tietokannassa siviileihin kohdistuvilla väkivaltatapauksilla tarkoitetaan aseettomiin ei-taistelijoihin kohdistuneita väkivaltatapauksia järjestäytyneiden ryhmien toimesta. Väkivallalla tarkoitetaan merkittävän fyysisen vahingon tekemistä tai esimerkiksi sieppaamisia ja kidnappauksia. ACLED ei laske omaisuuden tuhoamista tai siirtymään joutumista väkivallan teoksi. Kuolonuhrien määrät ovat arvioita: ne voivat vaihdella lähteestä riippuen. ACLED käyttää lähteinään kyseessä olevasta alueesta raportoivia sanomalehtiä, kansalaisjärjestöjen raportteja sekä muita alueeseen keskittyneitä uutisraportteja ja analyyssejä.⁶³

ACLEd:n keräämän tiedon perusteella 1.1.2018–28.7.2018 oli koko Sudanissa 175 siviileihin kohdistuvaa väkivaltatapauksia, joissa kuoli yhteensä 147 ihmistä. Siviileihin kohdistuvista väkivaltatapauksista lähes puolessa, 78:ssä, oli mukana valtion joukkoja. 51 tapauksessa oli mukana jokin yhteisö/identiteettiryhmä, esimerkiksi heimomilitia, 44 tapauksessa oli mukana jokin poliittinen militia. 2 tapauksessa mukana oli kapinallisryhmä.⁶⁴

Vuonna 2017 siviileihin kohdistuneita väkivaltatapauksia oli 396. Kuolleita oli yhteensä 378. Tapauksista 108:ssä oli mukana valtion joukkoja, 107:ssä jokin yhteisö/identiteettiryhmä, esimerkiksi heimomilitia, 172 oli mukana jokin poliittinen militia. 4 tapauksessa mukana oli kapinallisryhmä.⁶⁵

Kuukausittain ACLED:n datan mukaan siviilikuolemia on ollut vuonna 2018 seuraavasti: tammikuu, 8 siviilikuolemaa; helmikuu, 26; maaliskuu, 22; huhtikuu, 30; toukokuu, 14; kesäkuu, 28; heinäkuu, 19.⁶⁶

2.2.1. Darfur

Darfurin osavaltioista on saatavilla erikseen kuolleisuuslukuja, sillä YK:n operaatio UNAMID toimii siellä ja raportoi Darfurin alueen tapahtumista.

UNAMID dokumentoi aikavälillä 15.8.2017–15.10.2017 Darfurissa 72 siviileihin kohdistuvaa ihmisoikeusloukkaustapausta, joiden yhteenlaskettu uhriluku oli 253. Uhriluvusta 8 oli kuolemantapauksia (*violations of the right to live*). UNAMID sai vahvistettua 72 tapauksesta 53, joiden uhriluku oli 149. Näistä ei ole tarkennettu kuolonuhrien määrää.⁶⁷

UNAMID dokumentoi aikavälillä 15.10.2017–15.12.2017 Darfurissa 58 siviileihin kohdistuvaa ihmisoikeusloukkaustapausta, joiden yhteenlaskettu uhriluku oli 123. Uhriluvusta 17 oli kuolemantapauksia. UNAMID sai vahvistettua 58 tapauksesta 40. Vahvistettujen tapausten uhriluku oli 77. Näistä ei ole tarkennettu kuolonuhrien määrää.⁶⁸

UNAMID dokumentoi aikavälillä 16.12.2017–15.2.2018 Darfurissa 84 siviileihin kohdistuvaa ihmisoikeusloukkaustapausta, joiden yhteinen uhriluku oli 192. Uhriluvusta 18 oli

⁶² Radio Dabanga 15.6.2018a; Radio Dabanga 24.6.2018.

⁶³ ACLED 28.12.2017a; ACLED 28.12.2018b.

⁶⁴ ACLED (päivitetty 28.7.2018).

⁶⁵ ACLED (päivitetty 28.7.2018). ACLED:n data on vain heinäkuun 27. päivään asti 2018.

⁶⁶ ACLED (päivitetty 28.7.2018).

⁶⁷ ACLED (päivitetty 28.7.2018).

⁶⁸ UNSC 27.10.2017, 3–4.

⁶⁹ UNSC 27.12.2017, 3.

kuolemantapauksia. Kaiken kaikkiaan 84 tapauksesta UNAMID sai vahvistettua 64 tapausta, joiden uhriluku oli 171. Näistä ei ole tarkennettu kuolonuhrien määrää.⁶⁹

UNAMID dokumentoi aikavälillä 16.2.2018–15.4.2018 Darfurissa 77 siviileihin kohdistuvaa ihmisoikeusloukkausta, joiden yhteinen uhriluku oli 203. Uhriluvusta 32 oli kuolemantapauksia. Kaiken kaikkiaan 77 tapauksesta UNAMID sai vahvistettua 51 tapausta, joiden uhriluku oli 148. Näistä ei ole tarkennettu kuolonuhrien määrää.⁷⁰

3. Turvallisuustilanne alueittain

Tässä käsitellään pääasiallisesti Darfurin aluetta, Etelä-Kordofanin ja Sinisen Niilin, Abyein, Gedarefin, Kassalan ja Punaisen meren osavaltioiden merkittäviä tapahtumia syyskuusta 2017 heinäkuuhun 2018 asti. Lähteinä on käytetty ensisijaisesti UNAMID:n sekä YK:n turvallisuusneuvoston raportteja, IHS Jane'sin tietokantaa sekä Sudanista raportoivia uutissivustoja. Kaikista tapahtumista ei välttämättä ole raportoitu, koska järjestöillä ei ole pääsyä kaikille alueille, ja toisaalta Sudanin hallitus harjoittaa lehdistösensuuria. Väkivaltaiset yhteenotot tai oikeudenloukkaukset myöskään muilla alueilla eivät ole poissuljettuja.

3.1. Darfur

UNAMID kuvaa Darfurin turvallisuustilannetta suhteellisen vakaaksi hallituksen joukkojen vahvistettua asemaansa lähes koko Darfurin alueella vuoden 2016 jälkeen ja suurempien yhteisöjenvälisten yhteenottojen vähennyttyä vuoden 2015 puolivälistä alkaen:

Overall, the situation in Darfur has evolved significantly from the height of the conflict in the late 2000s, when the situation was marked by an armed conflict between Government forces and non-State actors. Today, conditions are better described as those of lawlessness and criminality, aggravated by a protracted humanitarian crisis, continued human rights violations and the lack of development.⁷¹

UNAMID:n arviota Darfurin tilanteesta on toisaalta kritisoitu, samoin kuin sen päätöstä vähentää rauhanturvaajien määrää ja pienentää operaatiota alueella.⁷² Africa Confidentialissa lisäksi katsotaan, että UNAMID:n operaatioiden pienentäminen on suotuisaa Sudanin presidentille al-Bashirin tavoitteelle päihittää Darfurin kapinallisjoukot lopullisesti. Al-Bashirin hallitus on esittänyt YK:lle Darfurin asevientikiellon lopettamista. Asevientikiellon lakkauttaminen olisi Sudanin hallituksen mukaan tarpeellista, jotta hallituksen joukot voivat täyttää UNAMID:n jättämän tyhjiön.⁷³

Hallitus tai eri aseelliset ryhmät eivät ole päässeet sopuun yhteisestä, pysyvästä aselevosta. Hallitus sekä SLM/A-MM, SLM/A-TC sekä JEM ovat toistuvasti jatkaneet yksipuolisia, väliaikaisia aselepoja.⁷⁴

Sudanin valtio ilmoitti maanlaajuisesta aseistariisumiskampanjasta heinäkuussa 2017. Elokuusta 2017 lähtien Darfurin ja Kordofanin osavaltioissa siviileiltä on kerätty laittomia aseita ja rekisteröimättömiä ajoneuvoja. Keräämisen organisoivat armeija sekä RSF (Rapid Support Forces), Sudanin pääasiallinen hallitusta tukeva militia.⁷⁵ UNAMID:n mukaan paikallisviranomaiset katsovat rikollisuuden ja väkivaltaisuuksien vähentyneen kampanjan

⁶⁹ UNSC 22.2.2018, 3–4.

⁷⁰ UNSC 25.4.2018, 3.

⁷¹ UNAMID 1.6.2018, 2.

⁷² Amnesty International 28.6.2018; Africa Confidential 15.6.2018; Radio Dabanga 2.7.2018.

⁷³ Africa Confidential 15.6.2018.

⁷⁴ UNAMID 1.6.2018, 2.

⁷⁵ Radio Dabanga 1.1.2018; Radio Dabanga 30.1.2018.

ansioista. Jotkut sisäisesti siirtymään joutuneiden yhteisöt toisaalta uskovat, että kampanja kohdistuu tiettyihin ihmisryhmiin.⁷⁶

Suuremmat yhteisöjenväliset yhteenotot ovat yleensä ottaen laantuneet Darfurissa vuoden 2015 puolivälin jälkeen. UNAMID:n mukaan suurin osa luonnonvaroista ja maa-alueista käytävistä konflikteista ovat skaalaltaan huomattavasti aiempaa pienempiä. Joitain poikkeuksia on. Ma'aliya- ja eteläisen rizeigat-heimojen yhteenotoissa maasta ja karjavarkauksista Itä-Darfurissa kuoli heinäkuussa 2017 yhteensä 43 ihmistä. Länsi-Darfurissa zaghawa-heimon ja useiden paimentolaisheimojen kiistat luonnonvaroista ovat johtaneet kuolonuhreihin lokakuussa 2017. UNAMID:n raportissa lisäksi mainitaan vielä fallata-, masalit- ja salamats-heimojen yhteenotot sekä habbaniya- ja salamats-heimojen yhteenotot vedestä ja maasta Etelä-Darfurissa. Tarkemmista kuolonuhreista ei näihin liittyen mainita.⁷⁷ UNAMID:n raporteissa YK:n turvallisuusneuvostolle puolen vuoden ajalta 15.8.2017–15.2.2018 raportoitiin yhteensä 75 kuolonuhria yhteisöjenvälisistä konflikteista.⁷⁸

UNAMID:n mukaan eri paikalliset militiat ovat vaikeuttaneet sisäisesti siirtymään joutuneiden ihmisten palaamista kotialueilleen. Pohjois-Darfurin osavaltiossa Sereifin ja Saraf Omran alueilla pohjoisen rizeigat-heimon militiat ovat aiheuttaneet ongelmia beni hussein -heimon jäsenille. Etelä-Darfurin osavaltiossa Graidan alueella fallata-heimon militiat ovat tehneet usein hyökkäyksiä masalit-yhteisöjä vastaan maakiistojen takia. Zaghawa-, misseriya- ja pohjoisten rizeigat-heimojen militiat ovat tehneet hyökkäyksiä siirtymään joutuneiden furien kimppuun Kassinin alueella Etelä-Darfurissa. Monet pohjoisen rizeigat-heimon ja salamats-heimon militiat ovat häiriköineet siirtymään joutuneita fureja myös Keski-Darfurin osavaltiossa. Itä-Darfurissa eteläisen rizeigat-heimon ja ma'aliya-heimon militiat ovat kiistelleet maasta ja resursseista Ed Daeinin pohjoispuolella. Länsi-Darfurissa pohjoisen rizeigat-heimon, misseriya-heimon ja tšadilaisen zaghawa-heimon militiat ovat estäneet paikallisten maanviljelijöiden ja sisäisesti siirtyneiden pääsyn viljelysmaalle El Geneinassa ja Kuraynikissä.⁷⁹

6.9.2017 lapsi haavoittui vakavasti ristitulelta Kassabin leirillä Kutumissa Pohjois-Darfurissa, kun leirin vartijat ja tuntemattomat aseistetut henkilöt ottivat yhteen. Lisäksi 5.9.2017 Jebel-Marrassa maanviljelijä kuoli ja hänen poikansa haavoittui, kun aseistetut henkilöt hyökkäsivät heidän kimppuunsa.⁸⁰

Länsi-Darfurin Murneissa Sudanin armeijan sotilas kuoli ja yksi RSF:n jäsen haavoittui syyskuussa, kun armeijan sotilaat pyrkivät estämään RFS:n jäsenten pääsyn Murnein alueelle.⁸¹

Tuntemattomien aseistettujen henkilöiden raportoitiin tappaneen lapsen ja vahingoittaneen toista henkilöä Niertitin sisäisesti siirtymään joutuneiden leirillä Keski-Darfurissa 21.9.2017.⁸²

Hallituksen joukot ja sisäisesti siirtymään joutuneet ottivat yhteen Etelä-Darfurissa, Kalman leirillä 22.9.2017. Ainakin kolme sisäisesti siirtymään joutunutta kuoli ja 26 loukkaantui. Yhteenoton taustalla olisi ollut sisäisistä pakolaisista koostuvan ryhmän protestit presidentti Omar al-Bashirin Etelä-Darfurin vierailua vastaan. Hallituksen joukot olisivat menneet hajottamaan protestia.⁸³ USDOS:n ihmisoikeusraportin mukaan tapahtumassa yhdeksän siirtymään joutunutta kuoli.⁸⁴

⁷⁶ UNAMID 1.6.2018, 3.

⁷⁷ UNAMID 1.6.2018, 3.

⁷⁸ UNSC 22.2.2018, 3; UNSC 27.12.2017, 2; UNSC 27.10.2017, 3.

⁷⁹ UNAMID 1.6.2018, 3.

⁸⁰ Radio Dabanga 7.9.2017.

⁸¹ Radio Dabanga 14.9.2017.

⁸² Radio Dabanga 22.9.2017.

⁸³ UNAMID 22.9.2017.

⁸⁴ USDOS 2017, 1.

Syyskuun lopulla mies tapettiin siirtymään joutuneiden Khamsa Degaig -leirillä Keski-Darfurissa tuntemattoman militian hyökkäyksessä. Hyökkäyksessä kaapattiin 16-vuotias poika sekä 9 raportoitiin haavoittuneen. Militian epäiltiin olevan hallitusta tukeva.⁸⁵

12.10.2017 kuusi henkilöä haavoittui, kun tuntemattoman militian jäsenet ampuivat torilla Kutumissa, Pohjois-Darfurissa.⁸⁶

UNAMID:n YK:n turvallisuusneuvostolle laatiman raportin seuranta-ajalla 15.8.2017–15.10.2017 ei ollut raportoitu yhteenotoista Darfurin kapinallisryhmien ja hallituksen joukkojen välillä.⁸⁷ UNAMID:n joulukuun raportissa mainitaan, että hallituksen joukot ja SLM/A-AW ottivat yhteen Feinassa, Etelä-Darfurissa 21.10.2017. Tietoja uhreista ei ole.⁸⁸

Lokakuun lopulla tuntemattomat asemiehet ampuivat terveydenhuoltohenkilöstöä päin Pohjois-Darfurin Birkat Seriassa. Kolme haavoittui vakavasti.⁸⁹

Reuters raportoi, kuinka sudanilainen kenraali ja yhdeksän sotilasta kuoli Darfurissa 26.11.2017 tuntemattomien militanttien hyökkäyksessä.⁹⁰

Sudan Tribune uutisoi marraskuun 2017 lopulla, että 23 ihmistä kuoli hallituksen RSF-joukkojen ja Musa Hilalin Border Guards joukkojen välisissä taisteluissa Pohjois-Darfurissa. Kuolleet olivat molempien osapuolten sotilaita. Aiemmin hallitusta tukenut Hilal oli kieltäytynyt integroimasta Border Guards joukkojaan osaksi RSF:ää.⁹¹

Tuntemattomien militian jäsenten raportoidaan hyökänneen seitsemän naisen kimppuun Hamdiya-leirillä Keski-Darfurissa 13.1.2018. Naiset haavoittuivat hyökkäyksessä, ja raportoinnin mukaan kaksi raiskattiin.⁹²

18.1.2018 raportoitiin YK:n turvallisuusneuvoston mukaan yhteenotoista hallitusta tukevan RSF:n ja hallitusta vastustavan SLM/A-AW:n välillä Kurmulin kylässä sekä Katin kylän lähellä Jebel-Marrassa. Yksi RFS:n sotilas kuoli. 24.1.2018 RSF taisteli Kalabahin rajakylässä JEM-Jibriliksi uskotun ryhmän kanssa. Kolmen RFS:n sotilaan raportoitiin kuolleen.⁹³

Radio Dabanga raportoi tammikuussa hallituksen militioiden avanneen tulen siirtymään joutuneiden Hasahisa-leirillä Keski-Darfurissa. Yhteensä viisi kuoli ja yli 26 loukkaantui, kun militia ampui protestoivia ihmisiä päin.⁹⁴

UNAMID:n raportin seuranta-ajalla 1.7.2017–15.5.2018 ei ollut järjestön mukaan tapahtunut suurempia aseellisia yhteenottoja Sudanin hallituksen ja Darfurin kapinallisjoukkojen välillä. Yhteenottoja kuitenkin raportoitiin Jebel-Marran itäosista maaliskuusta toukokuuhun 2018. Taistelut käytiin Sudanin asevoimien ja SLA-AW:n välillä. Militiat tuhosivat useita kyliä, minkä seurauksena ihmisiä joutui lähtemään kodeistaan.⁹⁵ YK:n turvallisuusneuvoston tapaamisessa

⁸⁵ Radio Dabanga 2.10.2017.

⁸⁶ Radio Dabanga 13.10.2017.

⁸⁷ UNSC 27.10.2017, 1.

⁸⁸ UNSC 27.12.2017, 2.

⁸⁹ Radio Dabanga 26.10.2017.

⁹⁰ Reuters 27.11.2017.

⁹¹ Sudan Tribune 30.11.2017.

⁹² IHS Jane's (päiväämätön). IHS Jane's viittaa Radio Dabangan uutiseen, mutta uutista ei löydy Radio Dabangan sivustolta.

⁹³ UNSC 22.2.2018, 1–2.

⁹⁴ Radio Dabanga 23.1.2018.

⁹⁵ UNAMID 1.6.2018. 2–3; UNSC 25.4.2018, 1.

11.6.2018 YK:n rauhanturvaoperaatioiden johtaja Jean-Pierre Lacroix ehdotti, että UNAMID:n operaatioita Darfurissa vähennettäisiin ja keskitettäisiin vain Jebel-Marran alueelle.⁹⁶

10.3.2018 SLM/A-AW:hin liitettävät joukot (SLA-AW elements) hyökkäsivät sudanilaiselle sotilasleirille Jawassa, 7 km Deribatin kaupungista lounaaseen. Seuraavana päivänä ryhmän taistelijat tekivät yllätyshyökkäyksen (ambush) sotilassaattueeseen lähellä Bumuyeta, 8 kilometriä Deribatin kaupungista koilliseen. Kahdessa yhteenotossa kuoli UNAMID:n lähteiden mukaan viisi sotilasta ja kolme SLM/A-AW taistelijaa. Useita siviileitä loukkaantui. Sudanin armeija vastasi hyökkäyksiin lähettämällä joukkoja etsintätehtäviin itäisen Jebel-Marran alueelle. SLM/A-AW hyökkäsi näiden joukkojen kimppuun 21. ja 22. maaliskuuta. Kolme siviiliä kuoli. 26.3.2018 ajoittaiset ampumavälikohtaukset SLM/A-AW:n ja Border Guardsien tukeman armeijan välillä Gubbossa, Gur Lambungissa ja Gulobeissa Jebel-Marran kaakkoispuolella johtivat joidenkin siviilien siirtymiseen Kidingiriin. 28.3.2018 yhteenottoja tapahtui Jebel-Marran itäpuolella Sabunissa ja Khormaleyssä, uhrien lukumäärää ei tiedetä.⁹⁷

Maaliskuun loppupuolella 2018 Dimsussa, Etelä-Darfurissa, kuoli yksi henkilö ja kaksi loukkaantui, kun tuntemattomat asemiehet avasivat tulen kahta autoa kohtaan.⁹⁸

Radio Dabanga raportoi 11 ihmisen kuolemasta ja ainakin 21 loukkaantumisesta RSF:n hyökkäyksissä 30.3.2018 Jebel-Marran itäosassa.⁹⁹

Huhtikuussa 2018 raportoitiin naisen kuolleen ja lapsen haavoittuneen vakavasti SAF:n sinkoiskussa.¹⁰⁰

Pohjois-Darfurin Tawilassa tuntemattomat asemiehet tappoivat isän ja pojan huhtikuussa 2018 ja varastivat isän ja pojan kamelilauman. Samassa Radio Dabangan uutisessa mainitaan lisäksi asemiesten suorittamasta kidnappauksesta (uhreina yksi siviili ja sotilas) Jebel-Marrassa.¹⁰¹

Keski-Darfurin osavaltiossa 21.–23.5.2018 välisenä aikana hyökättiin Khamsa Dagaigin, Ardayban sekä Jeddän IDP-leireille. Hyökkäyksissä kuoli ja haavoittui siviileitä, mutta tarkempia lukumääriä ei ole mainittu.¹⁰²

4.6.2018 Etelä-Darfurissa Higair Tunun kylässä kuoli kahdeksan ihmistä ja seitsemän loukkaantui tuntemattomien asemiesten hyökkäyksessä.¹⁰³

5.6.2018 Etelä-Darfurin osavaltion pääkaupungissa Nyalassa RSF:n taistelija kuoli ja toinen haavoittui, kun tuntemattomat asemiehet yrittivät tunkeutua armeijan rakennukseen.¹⁰⁴

Jebel-Marran taistelut ovat jatkuneet kesällä 2018. Kesäkuussa 2018 UNAMID uutisoi, kuinka taistelut Jebel-Marrassa olivat kiihtyneet ja satoja uusia ihmisiä oli joutunut siirtymään sisäisesti. 900 ihmistä oli raporttien mukaan asettunut kouluun Golon kylässä. UNAMID ei ollut pystynyt vahvistamaan tilannetta Jebel-Marrassa hallituksen estettyä pääsyn alueelle.¹⁰⁵ UNOCHA raportoi toukokuun lopulla 8900 sisäisesti siirtymään joutuneesta Jebel-Marran itä- ja

⁹⁶ UNSC 11.6.2018.

⁹⁷ UNSC 25.4.2018, 1–2.

⁹⁸ Radio Dabanga 27.3.2018.

⁹⁹ Radio Dabanga 2.4.2018.

¹⁰⁰ Radio Dabanga 11.4.2018.

¹⁰¹ Radio Dabanga 19.4.2018.

¹⁰² UNAMID 24.5.2018.

¹⁰³ Sudan Tribune 5.6.2018.

¹⁰⁴ Radio Dabanga 6.6.2018.

¹⁰⁵ UNAMID 21.6.2018.

eteläosista.¹⁰⁶ Radio Dabanga lisäksi uutisoi siviilikuolemista ja loukkaantumisista kesäkuussa Jebel-Marrassa. Hallituksen joukkojen tekemissä pommituksissa oli kuollut yhdeksän siviiliä.¹⁰⁷

Amnesty Internationalin 28.6.2018 julkaistun kannanoton mukaan Etelä-Darfurin leireille olisi saapunut 5000 henkilöä – tämä määrä olisi ollut vain pieni osa kaikista Jebel-Marran alueen taisteluiden takia siirtymään joutuneista.¹⁰⁸ Radio Dabanga kirjoitti 5.4.2018, että Jebel-Marran taistelut olivat pakottaneet noin 50 000 henkilöä lähtemään kodeistaan. Iso osa olisi hakenut suojaa vuorien luolastoista. Tiedon lähteenä olivat vapaaehtoistyöntekijöiden arviot.¹⁰⁹

3.2. Etelä-Kordofan ja Sininen Niili

Sudanin armeija on taistellut SPLM-N-ryhmän kapinallisia vastaan Etelä-Kordofanissa ja Sinisen Niilin alueilla vuodesta 2011 lähtien. Konflikti on jatkoa kamppailuille, jotka johtivat Etelä-Sudanin valtion perustamiseen.¹¹⁰

Humanitarian Aid Relief Trustin (HART) mukaan siitä huolimatta, että väkivaltaisuuDET ovat vähentyneet vuoden 2016 tulitauon jälkeen, Sudanin hallituksen epäillään kasvattaneen joukkojensa määrää Sinisen Niilin pohjoisrajalla.¹¹¹

Elokuussa 2017 raportoitiin sotilaallisista yhteenotoista kapinallisryhmien SPLM-N:n ja Malik Agarin johtaman SPLM-N:n välillä Sinisen Niilin Yabusissa. Taistelussa olisi kuollut 43 hyökkääjänä toimineen Agarin ryhmän jäsentä.¹¹²

Sinisen Niilin Baun alueen asukkaat valittivat syyskuussa 2017 turvattomuudesta ja toistuvista paimentolaisten hyökkäyksistä. Radio Tamazujin raportoinnin mukaan hyökkäykset olivat kohdistuneet palanneihin ihmisiin Derengin ja Bolengin alueilla. Yksi maanviljelijä oli myös kuollut.¹¹³

SPLM-N väitti Radio Dabangan mukaan taistelleensa hallituksen joukkojen kanssa Sinisen Niilin Kakerissa joulukuussa 2017. Hallituksen joukot olisivat hyökänneet kapinallisryhmän alueille. Ryhmän mukaan neljä hallituksen joukkojen sotilasta kuoli ja muita haavoittui.¹¹⁴

Etelä-Kordofanissa ei ollut tapahtunut merkittäviä väkivaltaisuuksia tammikuussa 2018. HART:n raportoinnin mukaan merkittävin tapahtuma oli suuri tulipalo 28.1.2018, jossa 42 taloa paloi ja yksi henkilö kuoli, kolme loukkaantui vakavasti. Palon syytä ei tiedetä.¹¹⁵

SPLM-N:n (Sudan People's Liberation Movement-North) kaksi ryhmittymää taisteli toisiaan vastaan Sinisen Niilin Wadakassa helmikuussa 2018. Radio Dabangan uutisen mukaan kymmeniä ihmisiä kuoli ja haavoittui ryhmittymien välisissä taisteluissa. Noin 9000 ihmisen oli lisäksi raportoitu joutuneen jättämään kotinsa. Uutinen ei tarkenna, oliko kuolleiden joukossa siviileitä.¹¹⁶

Kapinallisryhmä SPLM-N al-Hilu ja Sudanin hallitus tapasivat Addis Abebassa, Etiopian pääkaupungissa, 1.–2. helmikuuta 2018. Osapuolet eivät päässeet sopimukseen

¹⁰⁶ UNOCHA 27.5.2018.

¹⁰⁷ Radio Dabanga 15.6.2018b; Radio Dabanga 17.6.2018.

¹⁰⁸ Amnesty International 28.6.2018.

¹⁰⁹ Radio Dabanga 5.4.2018.

¹¹⁰ IRIN 21.6.2016.

¹¹¹ HART 1/2018a, 5–6.

¹¹² IHS Jane's 23.8.2017.

¹¹³ Radio Tamazuj 7.9.2017.

¹¹⁴ Radio Dabanga 4.12.2017.

¹¹⁵ HART 1/2018b, 4.

¹¹⁶ Radio Dabanga 23.2.2018.

väkivaltaisuuksien lopettamisesta. SPLM-N al-Hilu oli ennen neuvotteluja tammikuun lopussa jatkanut yksipuolista aselepoaan neljäksi kuukaudeksi.¹¹⁷

HART:n huhtikuun 2018 raportin mukaan tilanne Etelä-Kordofanissa on ”suhteellisen rauhallinen”, kun taas Sinisen Niilin alueelta on raportoitu joitakin taisteluita hallituksen joukkojen ja Malik Agarin johtaman SPLM/A-N-ryhmän välillä. HART kertoo, kuinka kapinallisryhmän edustajan mukaan SAF ja RAF olisivat hyökänneet Agarin SPLA-N:n kimppuun 25. ja 28. huhtikuuta Ingessana-vuorten ja Baun alueella Kurmukin läänissä. SPLA-N:n mukaan ryhmä torjui hallituksen joukkojen hyökkäykset.¹¹⁸ Radio Dabanga uutisoi myös taisteluista SPLM-N:n ja hallituksen joukkojen välillä huhtikuun lopulla perustuen hallituksen joukkojen ja SPLM-N:n tiedotukseen. RFS oli Radio Dabangan mukaan tiedottanut sosiaalisessa mediassa, että se oli saanut Goya El Jadidan, Goya El Gadiman, Kabadikin ja Jikon alueet haltuunsa.¹¹⁹

Radio Dabanga uutisoi Agarin SPLM-N:ssa johtoasemassa olevan Ahmed El Omdan antamasta lausunnosta 26.4.2018. El Omdan mukaan RSF oli aloittanut suuren etukäteispommituksen SPLM-N:n joukkoja vastaan Taka- ja Kalkoa-vuorilla, 32 kilometriä El Damazinin kaupungin eteläpuolella.¹²⁰

Radio Dabangan mukaan heimojenvälisissä yhteenotoissa kuoli kaksi ihmistä ja 43 loukkaantui Etelä-Kordofanin Abu Jubeihassa 15.6.2018.¹²¹

Sudan Tribune raportoi kesäkuun 25. päivä 2018 Etelä-Kordofanin viranomaislähteiden kertoneen, että 80 000 sisäisesti siirtymään joutunutta henkilöä oli palannut osavaltioon.¹²²

HART:n mukaan Sinisen Niilin alueelta on kaiken kaikkiaan paennut yli 300 000 ihmistä Etiopiaan ja Etelä-Sudaniin, IRIN:n (Integrated Regional Information Networks) mukaan määrä olisi ainakin 170 000. SPLA-N:n hallinnoimalla Sinisen Niilin alueella asuu noin 80 000–90 000 ihmistä, hallituksen kontrolloimilla alueilla satoja tuhansia.¹²³ Hallituksen uskotaan vieneen etenkin Ingessanan alueella maata asukkailta ja luovuttaneen sitä tukijoilleen.¹²⁴

3.3. Abyei

Abyei on kiistelty alue Sudanin ja Etelä-Sudanin välillä. Vuoden 2011 sopimuksen mukaan Abyeihin tulisi perustaa Sudanin ja Etelä-Sudanin yhteinen hallinto, mutta Sudan ja Etelä-Sudan eivät kuitenkaan ole päässeet sopimukseen hallinnon kokoonpanosta. Abyein pääasialliset pysyvät asukkaat kuuluvat ngok dinka -heimoon. Yhteisö on halunnut liittyä osaksi Etelä-Sudania. Toisella puolella kiistaa ovat misseriyat. He ovat paimentolaisia, jotka viettävät alueella kuusi kuukautta vuodesta. Monet heistä taistelivat Sudanin hallituksen puolella sisällissodan aikana.¹²⁵

Tällä hetkellä Abyein alueella toimii YK:n rauhanturvaoperaatio UNISFA (United Nations Interim Security Force for Abyei). Sen mandaatti uusittiin viimeksi toukokuussa 2018 jatkamaan kuudeksi kuukaudeksi.¹²⁶

¹¹⁷ ICG (päiväämätön).

¹¹⁸ HART 4/2018, 6.

¹¹⁹ Radio Dabanga 30.4.2018.

¹²⁰ Radio Dabanga 26.4.2018.

¹²¹ Radio Dabanga 18.6.2018.

¹²² Sudan Tribune 25.6.2018.

¹²³ HART 1/2018a, 7; IRIN 21.6.2016.

¹²⁴ HART 1/2018a, 7.

¹²⁵ IRIN 1.11.2013; Sudan Tribune 18.4.2018; UNSC 17.10.2017, 4.

¹²⁶ UN 15.5.2018.

Abyeissa perinteinen konfliktinaiheuttaja on misseriya-heimon vuosittainen vaellus alueelle. Konflikti liittyy misseriya- ja ngok dinka -heimojen kiistaan laidunmaasta ja vedestä.¹²⁷ Vuonna 2017 Abyein alueelle vaelsi YK:n turvallisuusneuvoston mukaan noin 35 000 misseriya. Paluuvaellus pohjoiseen myöhästyi sateiden viivästyksen takia. Suuren luokan väkivaltaisuuksilta vältyttiin YK:n turvallisuusneuvoston mukaan, mutta satunnaisia yhteenottoja oli.¹²⁸

SLM/A-MM:n mukaan ryhmä otti yhteen RSF:n joukkojen kanssa 12.9.2017. Sudan Tribune uutisoi kapinallisryhmän tiedotteesta, jossa väitettiin ryhmän taistelleen RSF:n ja PDF:n kanssa Diffrassa, Länsi-Kordofanissa, lähellä Abyeita. Kapinallisryhmän mukaan militiaryhmien taistelijoita kuoli.¹²⁹

YK:n turvallisuusneuvoston raportointiajalla 25.7.–7.10.2017 Abyein alueella kuoli 7 siviiliä, joista 3 oli misseriya-heimon jäseniä ja kolmen oli mainittu olevan ngok dinka -heimon jäseniä. Yksi oli nuerin kielen assistentti sairaalassa. Lisäksi kahta ngok dinka -heimon jäsentä puukotettiin 27.7.2017, jonka jälkeen heitä hoidettiin sairaalassa. Raportissa mainitaan lisäksi kahdesta aiemmasta kuolintapauksesta. 22.7.2017 kahdeksan misseriya tapettiin lähellä Amietin kauppapaikkaa ja 9.7.2017 kaksi ngok dinkaa tapettiin Amietin kauppapaikalta lähtevällä tiellä. Osa kuolemantapauksista liittyy ngok dinkan ja misseriyen heimojen väliseen konfliktiin.¹³⁰

13.10.2017 Amietin kauppapaikalla tuntematon aseistettu ryhmä avasi tulen tappaen kaksi naista ja vahingoittaen neljää muuta henkilöä. 15.10.2017 Abyein kaupungin eteläpuolella Bantonissa kolme tuntematonta hyökkääjää ampui ajoneuvoa päin tappaen yhden naisen ja vahingoittaen kahta muuta henkilöä.¹³¹

Radio Tamazujin uutisoi, kuinka ngok dinkan sekä misseriyen heimot allekirjoittivat yhteisöjenvälisen rauhansopimuksen 7.3.2018. Heimojen johtajien mukaan väkivaltaisudet yhteisöjen välillä olivat vähentyneet siitä lähtien, kun heimot olivat alkaneet pitämään yhteiskonferensseja vuonna 2016.¹³²

Radio Dabanga uutisoi, kuinka 3 misseriya-paimentolaista kuoli ja kaksi loukkaantui Abyein kaupungin lähellä 12.5.2018, kun eteläsudanilaiset aseistetut miehet hyökkäsivät heidän kimppuunsa. Hyökkääjien motiivin uskotaan olevan karjavarkaus.¹³³

24.5.2018 kaksi henkilöä kuoli kahden aseellisen ryhmän välisessä yhteenotossa Sudanin ja Etelä-Sudanin raja-alueella Abyeissa. Yhteenoton taustalla oli ollut karjavarkaus.¹³⁴

Yhden henkilön raportoitiin kuolleen 1.7.2018 asemiesten tekemässä hyökkäyksessä Dukra-Amiethin kauppapaikalla.¹³⁵

3.4. Itä-Sudan

Itä-Sudanin alueeseen kuuluu Gedarefin, Kassalan ja Punaisen meren osavaltiot.

Itä-sudanilainen hallitusta vastustava kapinallisryhmien yhteenliittymä Eastern Front (EF) teki rauhansopimuksen (Eastern Sudan Peace Agreement, ESPA) hallituksen kanssa vuonna 2006.

¹²⁷ UNSC 17.10.2017, 1–2; IRIN 1.11.2013.

¹²⁸ UNSC 17.10.2017, 1–2.

¹²⁹ Sudan Tribune 13.9.2017.

¹³⁰ UNSC 17.10.2017, 2–3.

¹³¹ UNISFA 18.10.2017.

¹³² Radio Tamazuj 7.4.2018.

¹³³ Radio Dabanga 14.5.2018.

¹³⁴ Radio Dabanga 27.5.2018.

¹³⁵ Radio Tamazuj 3.7.2018.

Vuoteen 2013 mennessä sopimuksen kaikkia kohtia ei ollut vielä toteutettu. Siitä huolimatta EF ei Small Arms Surveyn mukaan ollut enää varsinainen oppositiovoima: sen kaksi johtohahmoa olivat tukeneet al-Bashiria 2010 presidentinvaaleissa ja monet EF:n jäsenryhmät olivat jakaantuneet pienemmiksi ryhmiksi.¹³⁶

Small Arms Surveyn vuoden 2015 tutkimuksessa todetaan, että monet eri tahot viranomaisista kansalaisaktivisteihin katsovat 2006 rauhansopimuksen lopettaneen aseellisen konfliktin. Rauhansopimus ei kuitenkaan korjannut niitä ongelmia, jotka saivat kapinallisryhmät vastustamaan hallitusta alun perin. Suurin osa Itä-Sudanin asukkaista kärsii työttömyydestä ja köyhyydestä, ja heiltä puuttuu mahdollisuuksia poliittiseen vaikuttamiseen sekä saada peruspalveluita.¹³⁷

Heimojen välisistä kiistoista johtuvia väkivaltaisuuksia tapahtuu myös Itä-Sudanin osavaltioissa. Radio Dabangan mukaan ainakin 11 ihmistä kuoli ja kymmeniä loukkaantui 23.–24.7.2018 heimojen välisissä yhteenotoissa Gedarefin osavaltion El Hamran alueella, lähellä Etiopian rajaa. Yhteenotot käytiin maata viljelevien hausan-heimoon kuuluvien ja el jawamis sekä el lahaween - heimojen paimentolaisten välillä.¹³⁸

Tammikuussa 2018 Sudan sulki Eritrean vastaisen rajansa viikko sen jälkeen, kun Sudanin presidentti oli julistanut kuuden kuukauden hätätilan Kassalan ja Pohjois-Kordofanin osavaltioihin. Reutersin mukaan hätätilan julistaminen liittyi valtion aseistariisumiskampanjaan. Rajan sulkemisen syytä ei tiedetty.¹³⁹ Sudan Tribuneen mukaan rajansulkemisen lisäksi Sudan oli lähettänyt raja-alueelle tuhansia sotilaita. Sudanin ja Eritrean väliset suhteet olivat viilentyneet Sudanin ja Etiopian lähennyttyä.¹⁴⁰ Hätätilaa Kassalan osavaltiossa on jatkettu toiseksi kuudeksi kuukaudeksi kesällä 2018. Hätätilan jatko on herättänyt voimakasta vastustusta Kassalassa. Hallitusta syytetään hätätilan käyttämisestä hiljentämään poliittisia oppositiopuolueita estämällä niitä esimerkiksi järjestämästä julkisia tapahtumia.¹⁴¹

3.5. Muut alueet

Elokuun alussa 2017 ainakin kymmenen opiskelijaa haavoittui, yksi vakavasti, kun Sudanin valtapuolueen National Congress Partyn (NCP) opiskelijakannattajat hyökkäsivät protestoivien opiskelijoiden kimppuun yliopistolla Länsi-Kordofanissa.¹⁴²

Syyskuussa 2017 Sudanin valtapuoluetta NCP:tä tukevat opiskelijat tappoivat kolme opiskelijaa yliopistossa Khartoumissa. USDOS:n mukaan ympäri Sudania on myös raportoitu NCP:tä tukevien opiskelijoiden olleen aseistettuja ja ahdistelleen muita opiskelijoita.¹⁴³

4.9.2017 egyptiläiset joukot tappoivat neljä sudanilaista kiistellyllä Hala'ibin alueella Sudanin ja Egyptin rajalla, Radio Dabangalle raportoineen toimittajan mukaan.¹⁴⁴

¹³⁶ Small Arms Survey 7/2013.

¹³⁷ Small Arms Survey 5/2015, 60.

¹³⁸ Radio Dabanga 25.7.2018.

¹³⁹ Reuters 6.1.2018.

¹⁴⁰ Sudan Tribune 29.6.2018. Eritrea ja Etiopia kävivät veristä sotaa 1998–2000, jonka rauha solmittiin vasta kesällä 2018. BBC 9.7.2018.

¹⁴¹ Radio Dabanga 12.7.2018.

¹⁴² Radio Dabanga 5.10.2017.

¹⁴³ USDOS 2017.

¹⁴⁴ Radio Dabanga 5.9.2017.

4. Ihmisoikeusloukkauksia ja haavoittuvia ryhmiä

4.1. Naiset, lapset ja seksuaalinen väkivalta

Erilaisia siveellisyyteen ja moraalittomuuteen liittyviä rikoksia käsitellään osavaltiotason oikeusistuimissa (Public Order Court). Niin kutsutut yleisen järjestyksen lait (public order laws) ovat saaneet alkunsa sharia-lain sisällyttämisestä lainsäädäntöön. Syytteitä nostetaan yleensä alkoholin myynnistä tai ostamisesta, mutta myös esimerkiksi sopimattomasta pukeutumisesta.¹⁴⁵ Sudanin rikoslain artiklan 152 perusteella sopimattomasta pukeutumisesta voi esimerkiksi saada 40 ruoskaniskua.¹⁴⁶ Ihmisoikeusjärjestö REDRESS:n raportin mukaan lakeja sovelletaan suhteettoman paljon naisiin.¹⁴⁷ Lisäksi suurin osa tuomitusta kuuluu USCIRF:n mukaan marginalisoituihin uskonnollisiin tai etnisiin ryhmiin.¹⁴⁸

Naisten sukupuolielinten silpominen (FGM) on merkittävä naisiin kohdistuva ihmisoikeusloukkaus Sudanissa, jossa WHO:n mukaan 87 % 15–49 vuotiaista naisista on silvottu. Tapa olisi mahdollisesti vähentymässä. Enää noin kolmannes 0–14 vuotiaista tytöistä on silvottu.¹⁴⁹ UNICEF:n mukaan vuosien 2010–2016 tilastotiedon perusteella 12 % 20–24 vuotiaista naisista oli ollut avioliitossa 15 ikävuoteen mennessä. Samalla aikavälillä lapsityövoiman yleisyys oli 25 %.¹⁵⁰

USDOS:n vuoden 2017 ihmisoikeusraportin mukaan raiskausten ja kotiväkivallan yleisyydestä ei löydy luotettavaa tilastotietoa. Eri ihmisoikeusjärjestöt kuitenkin kertoivat, että ne ovat vastaanottaneet säännöllisiä raportteja raiskauksista ja sukupuoleen perustuvasta väkivallasta. Seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan raportoimiseen viranomaisille on todettu olevan huomattavia esteitä kuten kulttuuriset normit, poliisien haluttomuus tutkia tapauksia sekä se, että tekijöitä ei usein rangaista.¹⁵¹

Ajalla 15.8.2017–15.4.2018 UNAMID sai tietoonsa yhteensä 94 seksuaalisen väkivallan tapausta, mukaan lukien konflikteihin liittyvä seksuaalinen väkivalta. Tapauksien yhteenlaskettu uhrimäärä oli 114, joista 67 oli alaikäistä.¹⁵²

4.2. Uskonnolliset ja etniset vähemmistöt

Sudanin perustuslaissa artiklassa 6 taataan eri uskontojen harjoittajille perusoikeuksia, joihin kuuluu esimerkiksi oikeudet kokoontua, perustaa ja ylläpitää tiloja uskonnollisia kokoontumisia varten, opettaa uskontoa, kouluttaa ja valita uskonnollisia johtajia sekä noudattaa uskonnollisia pyhiä. Lisäksi artiklan 31 mukaan lain edessä kaikki ovat tasa-arvoisia uskontoon katsomatta.¹⁵³ Kuten USCIRF:n vuosiraportissa huomautetaan, perustuslaissa samalla kuitenkin katsotaan, että kansan yhteisymmärryksen lisäksi islamilainen sharia-laki on Sudanin pohjoisvaltioiden lainsäädännön lähteenä. Esimerkiksi rikoslaisissa on säädetty kuolemantuomio islamista luopumisesta (artikla 126) sekä ruoskaniskuja tai kuolemantuomio aviorikoksesta (artiklat 146–147).¹⁵⁴ Sudanin hallitus suosii ja tukee islamia ja siihen kääntymistä. Muslimeita esimerkiksi suositaan valtion työpaikkojen rekrytoinneissa sekä oikeusjutuissa muita kuin muslimeita vastaan.¹⁵⁵

¹⁴⁵ USCIRF 25.4.2018, 93; REDRESS 4.12.2017, 4.

¹⁴⁶ Criminal Act 1991.

¹⁴⁷ REDRESS 4.12.2017, 5.

¹⁴⁸ USCIRF 25.4.2018, 93.

¹⁴⁹ WHO 6.2.2018.

¹⁵⁰ UNICEF 12/ 2017.

¹⁵¹ USDOS 2017, 41–42.

¹⁵² UNSC 25.4.2018; UNSC 22.2.2018; UNSC 27.12.2017; UNSC 27.10.2017.

¹⁵³ The Interim National Constitution of the Republic of the Sudan 2005.

¹⁵⁴ The Interim National Constitution of the Republic of the Sudan 2005; Criminal Act 1991; USCIRF 25.4.2018, 91, 93.

¹⁵⁵ USCIRF 25.4.2018, 93.

Suurin osa sudanilaisista on muslimeja (97 %). Eri kirkkoihin kuuluvat kristityt kattavat 3 % väestöstä.¹⁵⁶ Kristittyihin vähemmistöihin kohdistuu oikeudenloukkauksia hallituksen taholta. USCIRF:n mukaan valtion ministeri ilmoitti vuonna 2014, että hallitus ei enää myönnä lupia uusien kirkkojen rakentamiseen.¹⁵⁷ Vuonna 2016 Sudanin hallituksen viranomaiset olivat listanneet 27 kirkkorakennusta, jotka tuhoitaisiin. Ainakin kaksi näistä tuhoitiin vuoden 2017 aikana.¹⁵⁸ Sudanin hallitus pyrki takavarikoimaan ainakin Sudanin presbyteeris-evangelisen kirkon (SPEC) sekä sudanilaisen Kristuksen kirkon (SCOC) omaisuutta. Poliisi pidätti presbyteeris-evangelisen kirkon ylläpitämän koulun opetushenkilökuntaa kahteen otteeseen maaliskuussa 2017, kun se pyrki estämään koulun omaisuuden takavarikoimista. Pidätetyt vapautettiin myöhemmin, toisessa tapauksessa kahdeksan tunnin jälkeen.¹⁵⁹

Sudanista ei ole MRG:n (Minority Rights Group) mukaan saatavilla tarkkaa demografista tilastotietoa. Arviolta noin 70 prosenttia sudanilaisista on arabeja ja 30 prosenttia on mustia afrikkalaisia. Tähän vähemmistöön kuuluu muun muassa etniset ryhmät fur, beja, nuba ja fallata. Kaiken kaikkiaan Sudanin alueella asuu jopa yli 500 etnistä ryhmää.¹⁶⁰

Darfurin alueella fur, masalit ja zaghawa -yhteisöt ovat olleet konfliktissa hallitusta vastaan vuosikymmenten ajan. Taisteluita käydään myös eri etnisten ryhmien välillä erityisesti viljelykelpoisesta maasta ja karjasta. Sinisen Niilin ja Etelä-Kordofanin alueella nubat ovat taistelleet autonomian puolesta. Nuba-ryhmään kuuluu lukuisia pienempiä etnisiä ryhmiä, jotka pyrkivät erottautumaan arabiyhteisöistä.¹⁶¹

4.3 Media, sananvapaus

Freedom Housen raportin mukaan media Sudanissa kärsii sensuurista ja hallituksen rajoitteista, ja valtion tiedustelupalvelun (NISS) viranomaiset ahdistelevat toimittajia. Toimittajat eivät saa julkaista juttuja tietyistä kielletyistä aihepiireistä, kuten NISS:stä ja armeijasta. Raportin mukaan heinäkuussa 2017 ainakin kolme toimittajaa pidätettiin tiedustelupalvelun toimesta. Toimittajat olivat olleet mukana järjestämässä hallituksenvastaisia protesteja. NISS on usein takavarikoinut kokonaisia painoksia lehdistä, joiden artikkeleista se ei ole pitänyt.¹⁶²

Hallitusta on syytetty internetyhteyksien rajoittamisesta protestien tukahduttamiseksi. Viranomaiset ovat myös toistuvasti reagoineet protesteihin suhteettomalla voimankäytöllä, ja protestoihia on tapettu. Ketään ei ole vielä asetettu julkisesti vastuuseen 185 protestoijan surmaamisesta Khartumissa vuonna 2013.¹⁶³

Hallituksen on syytetty käyttävän yleistä hätätilaa Kassalan osavaltiossa poliittisen opposition hiljentämiseksi kesällä 2018.¹⁶⁴

5. Maan sisäisesti siirtymään joutuneet ja siirtolaiset

5.1. Sisäisesti siirtymään joutuneet

Sudanissa oli UNOCHA:n mukaan vuonna 2017 noin kaksi miljoonaa maan sisäisesti siirtymään joutunutta. Darfurin alueella leireillä asuvia sisäisesti siirtymään joutuneita oli rekisteröity noin 1,6

¹⁵⁶ USCIRF 25.4.2018, 91.

¹⁵⁷ USCIRF 25.4.2018, 93.

¹⁵⁸ USCIRF 25.4.2018, 91–92; HRW 18.1.2018, 517. HRW:n mukaan viranomaiset tekivät listauksen alkuvuodesta 2017.

¹⁵⁹ USCIRF 25.4.2018, 92.

¹⁶⁰ MRG (päivitetty kesäkuussa 2018).

¹⁶¹ MRG (päivitetty kesäkuussa 2018).

¹⁶² Freedom House 2018.

¹⁶³ Freedom House 2018.

¹⁶⁴ Radio Dabanga 12.7.2018.

miljoonaa, ja heistä noin 60 % oli lapsia. Leireillä asuvat ihmiset ovat haavoittuvassa asemassa. Lapset ja naiset ovat leireillä suurimmassa riskissä kohdata väkivaltaa päivittäisten askareiden aikana, kuten vedenhaun ja maatöiden. Vanhemmilla ihmisillä sekä vammaisilla on myös erityinen riski kohdata väkivaltaa tai hyväksikäyttöä leireillä. Yleensä ottaen kaikki sisäisesti siirtymään joutuneet kohtaavat haasteita liittyen elinkeinon hankkimiseen sekä peruspalveluiden saamiseen. Ongelmia voi tuottaa myös henkilöllisyystodistuksien puute, mikäli pakenemaan joutunut henkilö on kadottanut dokumenttinsa.¹⁶⁵

UNOCHA:n mukaan ainakin 624 957 ihmistä oli palannut takaisin lähtöalueilleen taistelujen alettua vuonna 2003. Luku käsittää sekä sisäisesti siirtymään joutuneet sekä maan ulkopuolelle paenneet. Vuoden 2015 alusta lokakuuhun 2017 lähtöalueilleen palanneita oli ainakin 301 000, joista 197 158 oli sisäisesti siirtymään joutuneita. Useat siirtymään joutuneet käyvät kausittain lähtöalueillaan tarkistamassa tilannetta tai pitämässä huolta omistuksistaan, mutta pysyviä palaamisia ei ole suurissa määrin juuri tapahtunut.¹⁶⁶

Radio Dabangan mukaan palaamista estää vielä yleinen turvattomuus Darfurin alueella. Hallituksen aseistariisumiskampanjasta huolimatta läheskään kaikkia aseita ei ole saatu kerättyä pois. Lisäksi paikasta toiseen liikkuvat militioiden jäsenet luovat uhkatilanteita, ja sisäisesti siirtymään joutuneiden lähtöalueille on voinut tulla uusia asukkaita. Radio Dabanga raportoi 11.6.2018, kuinka uudisasukkaat Kutumissa Pohjois-Darfurissa kaatoivat 2000 hedelmäpuuta Border Guards -militian tukemana. Syyksi epäillään sitä, että alueiden alkuperäisille viljelijöille halutaan tehdä paluu vaikeaksi.¹⁶⁷ Hallitus ilmoitti helmikuussa 2018, että se aikoo muuttaa joitakin Darfurin leirejä pysyviksi asuinalueiksi.¹⁶⁸

Etelä-Darfurin kuvernööri Adam el-Faki sanoi Radio Dabangan mukaan toukokuussa 2018, että valtion aseistariisumiskampanja olisi mahdollistanut paluun 65000 perheelle.¹⁶⁹

Vuoden 2018 ensimmäisen neljänneksen aikana UNOCHA raportoi noin 1200 ihmisen saapumisesta leirille Etelä-Darfuriin Jebel-Marran itäosista SLA-AW ryhmittymien taisteluiden takia.¹⁷⁰ Amnestyn 28.6.2018 julkaisun lähteet viittaavat jopa 5000 Etelä-Darfurin leireille saapuneeseen.¹⁷¹

5.2. Siirtolaiset, pakolaiset ja turvapaikanhakijat

Monet Afrikan sarven siirtolaisreitit menevät Sudanin kautta, ja Sudanissa on sekä pitkäaikaisia että väliaikaisia pakolaisia ja turvapaikanhakijoita. UNOCHA:n mukaan Sudanissa oli syyskuussa 2017 tiedetysti lähes miljoona pakolaista tai turvapaikanhakijaa. Arvioiden mukaan luku saattaisi olla jopa kaksinkertainen, koska monet pakolaiset tai turvapaikanhakijat eivät ole rekisteröityneitä. 65 % pakolaisista Sudanissa on lapsia.¹⁷²

Sudanissa oli UNHCR:n mukaan kesäkuun 2018 loppuun mennessä 768 125 eteläsudanilaista pakolaista. 24 447 eteläsudanilaista pakolaista oli saapunut vuoden 2018 aikana.¹⁷³ Etelä-Sudanin pakolaiskriisi on Afrikan suurin, ja pakolaisten määrä tulee UNOCHA:n mukaan todennäköisesti kasvamaan, mikäli Etelä-Sudanissa ei saada aikaan poliittista ratkaisua.¹⁷⁴

¹⁶⁵ UNOCHA 2/2018, 2.

¹⁶⁶ UNOCHA 2/2018.

¹⁶⁷ Radio Dabanga 11.6.2018; Radio Dabanga 9.4.2018.

¹⁶⁸ Norwegian Refugee Council 5/2018.

¹⁶⁹ Radio Dabanga 24.5.2018.

¹⁷⁰ UNOCHA 1.4.2018.

¹⁷¹ Amnesty International 28.6.2018.

¹⁷² UNOCHA 2/2018, 10, 13.

¹⁷³ UNHCR 1.7.2018.

¹⁷⁴ UNOCHA 2/2018, 10.

Sudanin viranomaisten mukaan Etelä-Kordofanin osavaltion alueella oli vuoden 2018 heinäkuussa 40 000 eteläsudanilaista pakolaista.¹⁷⁵

Tšadissa on yli 300 000 sudanilaista pakolaista. UNHCR:n huhtikuussa 2018 käynnistämän vapaaehtoisen ohjelman kautta Darfuriin on palannut 10.6.2018 mennessä 353 pakolaista Tšadista. UNHCR:n tavoite on kotiuttaa 3500 pakolaista Tšadista Sudaniin vuoden loppuun mennessä.¹⁷⁶

6. Humanitaarinen tilanne

UNOCHA:n mukaan vuonna 2018 5,5 miljoonan ihmisen on arvioitu olevan humanitaarisen avun tarpeessa. Merkittävimmät humanitaarisen avun tarpeet johtuvat konfliktien aiheuttamista ihmisten siirtymisistä ja kroonisesta köyhyydestä, joiden takia peruspalveluiden sekä elintarvikkeiden saatavuus on heikentynyt ja monet ihmiset ovat menettäneet elinkeinonsa. Luonnonolosuhteet kuten kuivuus tai tulvat osaltaan vaikeuttavat ruoan saatavuutta. Ruoan hinnan nousu on rajoittanut entisestään joidenkin haavoittuvassa asemassa olevien ruoan saatavuutta. UNOCHA:n arvion mukaan humanitaarisen avun tarpeessa olevista 41 % on sisäisesti siirtymään joutuneita, 31 % pakolaisia, 8 % palanneita ja 20 % muita asukkaita.¹⁷⁷

Tulvat ja äkkitulvat ovat vakavia luonnonuhkia Sudanissa. Tulvat vaikuttavat vuosittain kymmenien tuhansien ihmisten elämään. Vuonna 2017 tulvat tuhosivat yli 19 000 taloa.¹⁷⁸ Radio Dabanga raportoi viitaten viranomaistietoihin, että äkkitulviin on kuollut Sudanissa ainakin 23 ihmistä 23.7.–15.8.2018 välisenä aikana. Tulvat ovat samalla aikavälillä lisäksi haavoittaneet ainakin 61 ihmistä ja aiheuttaneet yli 8900 perheen lähtemisen pois kotoaan.¹⁷⁹ Rankkasateet ja voimakkaat tuulet olivat tuhonneet satoja taloja ja 28 luokkahuonetta Pohjois-Darfurissa Rwandanimisella IDP-leirillä. Sateet tuhosivat luokkahuoneita merkittävästi myös Pohjois-Kordofanin alueella sijaitsevassa Wad El Bagassa. Sadekausi on tyypillisesti lisännyt myös kuumetauteja, ripulia ja malariaa ainakin Darfurissa.¹⁸⁰

Aliravitsemus on merkittävä uhka sudanilaisille. Yli kolmannes alle 5-vuotiaista lapsista on liian lyhyt ikäisekseen, ja yli kuudennes liian laiha. Alle 5-vuotiaiden lasten kuolemista noin 45 % liittyy suoraan vajaanavitsemukseen. 11:ssä maan osavaltioista vajaanavitsemuksesta kärsii yli 15 % väestöstä, Pohjois-Darfurissa lukema on lähes 28 % väestöstä.¹⁸¹

¹⁷⁵ Sudan Tribune 17.7.2018.

¹⁷⁶ UNOCHA 10.6.2018.

¹⁷⁷ UNOCHA 2/2018, 5, 10, 23.

¹⁷⁸ UNOCHA 2/2018, 11.

¹⁷⁹ Radio Dabanga 15.8.2018.

¹⁸⁰ Radio Dabanga 14.8.2018.

¹⁸¹ UNOCHA 2/2018, 11.

Lähteet

ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project)

(päivitetty 28.7.2018) *Data*. <https://www.acleddata.com/data/>. (käyty 15.8.2018).

(päivitetty 9.1.2018) *Sudan*. <https://www.acleddata.com/dashboard/#729>. (käyty 27.8.2018).

25.5.2018 *Fuel Crisis Prompts Protests in Sudan*. <https://www.acleddata.com/2018/05/25/fuel-crisis-prompts-protests-in-sudan/>. (käyty 15.8.2018).

15.2.2018 *10 Hidden Conflicts in Africa: #4 Darfur and its Armed Non-State Groups*. <https://www.acleddata.com/2018/02/15/10-hidden-conflicts-in-africa-4-darfur-and-its-armed-non-state-groups/>. (käyty 15.8.2018).

28.12.2017a *ACLED Codebook*. https://www.acleddata.com/wp-content/uploads/2017/12/ACLED_Codebook_2017FINAL.pdf. (käyty 29.8.2018)

28.12.2017b *Quick guide to ACLED data columns*. https://www.acleddata.com/wp-content/uploads/2017/12/ACLED-Data-Columns_Quick-ReferenceFINAL.pdf. (käyty 29.8.2018).

Africa Confidential 15.6.2018 *Offensives and Reshuffles*. <https://www.africa-confidential.com/index.aspx?pageid=7&articleid=12358>. [vaatii kirjautumisen] (käyty 27.8.2018).

Amnesty International 28.6.2018 *Sudan: Down-Sized UN Mission for an Over-Sized Human Rights Crisis*. <https://www.amnesty.org/download/Documents/AFR5486802018ENGLISH.pdf>. (käyty 10.8.2018).

Azikiwe, Abayomi/Global Research 11.1.2018 *Sudan-Egypt Relations Further Strained over Territorial Dispute. The Hala'ib Triangle*. <https://www.globalresearch.ca/sudan-egypt-relations-further-strained-over-territorial-dispute-the-halaib-triangle/5625724>. (käyty 10.8.2018).

BBC (British Broadcasting Company)

11.7.2018 *Why the end of US sanctions hasn't helped Sudan*. <https://www.bbc.com/news/world-africa-44711355>. (käyty 15.8.2018).

9.7.2018 *Ethiopia's Abiy and Eritrea's Afwerki declare end of war*. <https://www.bbc.com/news/world-africa-44764597>. (käyty 29.8.2018).

27.11.2017 *Sudan says militia leader Musa Hilal arrested*. <https://www.bbc.com/news/world-africa-42141938>. (käyty 27.8.2018).

10.1.2011 *Police killed in Abyei during south Sudan referendum*. <https://www.bbc.co.uk/news/world-africa-12150292>. (käyty 29.8.2018).

Criminal Act 1991

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.detail?p_lang=&p_isn=80450&p_country=SDN&p_count=68. (käyty 1.8.2018).

Freedom House 2018 *Freedom in the World 2018 Sudan*.
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/sudan>. (käyty 29.8.2018).

HART (Humanitarian Aid Relief Trust)

4/2018 SKBN Coordination Unit. *Humanitarian Update*. Luettavissa:
https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/SKBN-CU-Humanitarian-Update_April_18_EN_FINAL.pdf. (käyty 20.8.2018).

1/2018a "There was nobody to help us". *Oppression by the Government of Sudan and Food Shortages in Blue Nile, Sudan. HART visit to Blue Nile*. https://www.hart-uk.org/wp-content/uploads/2018/02/Blue-Nile-Report_Jan-2018.pdf. (käyty 20.8.2018).

1/2018b SKBN Coordination Unit. *Humanitarian Update*. Luettavissa:
<https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/SKBNCU-Update-Jan-2018.pdf>. (käyty 20.8.2018).

HRW (Human Rights Watch)

18.1.2018 *World Report 2018*
https://www.hrw.org/sites/default/files/world_report_download/201801world_report_web.pdf (käyty 27.7.2018).

3/2016 "Good Girls Don't Protest". *Repression and Abuse of Women Human Rights Defenders, Activists, and Protesters in Sudan*.
https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/sudan0316web.pdf. (käyty 1.8.2018).

9.9.2015 "Men With No Mercy". *Rapid Support Forces Attacks against Civilians in Darfur, Sudan*. <https://www.hrw.org/report/2015/09/09/men-no-mercy/rapid-support-forces-attacks-against-civilians-darfur-sudan>. (käyty 24.8.2018).

ICC (International Criminal Court) 14.7.2008 *ICC Prosecutor presents case against Sudanese President, Hassan Ahmad Al Bashir, for genocide, crimes against humanity and war crimes in Darfur*. Luettavissa: <https://web.archive.org/web/20090825232557/http://www.icc-cpi.int/menus/icc/press%20and%20media/press%20releases/press%20releases%20%282008%209/a>. (käyty 10.8.2018).

ICG (päiväämätön) *Crisis Watch. May 2018; April 2018*.
https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/database?location%5B%5D=14&date_range=custom&from_month=04&from_year=2018&to_month=05&to_year=2018. (käyty 16.8.2018).

IHS Jane's

(päivitetty 9.8.2018)a *Security*. –*Jane's Sentinel Security Assessment - North Africa*.
<https://janes.ihs.com/Janes/Display/nafra011-nafr>. [vaatii kirjautumisen] (käyty 13.8.2018).

(päivitetty 9.8.2018)b *Executive Summary*. –*Jane's Sentinel Security Assessment - North Africa*. <https://janes.ihs.com/Janes/Display/sudas010-nafr>. [vaatii kirjautumisen] (käyty 10.8.2018).

(päivitetty 25.7.2018) *Sudan: Armed Forces.* –Jane's Sentinel Security Assessment - North Africa. <https://janes.ihs.com/Janes/Display/sudas100-nafr>. [vaatii kirjautumisen] (käyty 29.8.2018).

Suckling, Chris 17.5.2018 *Reshuffle strengthens Sudanese president's prospects of extending term but emerging protests in northeast unlikely to damage infrastructure.* <https://www.janes.com/article/80153/reshuffle-strengthens-sudanese-president-s-prospects-of-extending-term-but-emerging-protests-in-northeast-unlikely-to-damage-infrastructure>. (käyty 10.8.2018).

7.3.2018 *Non-State Armed Groups.* –Jane's Sentinel Security Assessment - North Africa. <https://janes.ihs.com/Janes/Display/nafra024-nafr>. [vaatii kirjautumisen] (käyty 16.8.2018).

(päivämätön) *Unidentified militiamen attack seven displaced women in Sudan's Central Darfur.* <https://janes.ihs.com/TerrorismInsurgencyEvents/Display/761544>. [vaatii kirjautumisen]. (käyty 24.8.2018)

23.8.2017 *Armed clashes reportedly kill 43 SPLM/A-North-Agar fighters in Sudan's Blue Nile.* <https://janes.ihs.com/Janes/Display/twrn2711-twr-2017>. (käyty 28.8.2018).

The Interim National Constitution of the Republic of the Sudan, 2005: http://www.wipo.int/wipolex/en/text.jsp?file_id=241714. (käyty 1.8.2018).

IRIN

21.6.2016 *Forgotten Conflicts: Blue Nile.* <http://archive.irinnews.org/multimedia/BlueNile/>. (käyty 20.8.2018).

1.11.2013 *"What they're saying about Abyei".* <https://www.irinnews.org/fr/node/254072>. (käyty 21.8.2018).

MRG (Minority Rights Group) (päivitetty kesäkuussa 2018) *Sudan.* <http://minorityrights.org/country/sudan/>. (käyty 1.8.2018).

Norwegian Refugee Council 5/2018 *Global Report on Internal Displacement.* <http://www.internal-displacement.org/sites/default/files/publications/documents/2018-GRID.pdf>. (käyty 17.8.2018).

Peace Insight (päivitetty 9/2017) *Sudan: Conflict profile.* <https://www.peaceinsight.org/conflicts/sudan/>. (käyty 27.8.2018).

REDRESS 4.12.2017 *Criminalisation of Women in Sudan: a need for Fundamental Reform.* <https://redress.org/wp-content/uploads/2017/12/report-Final.pdf>. (käyty 1.8.2018).

Radio Dabanga

21.8.2018 *Four Rebels die in prisons of war: SLM-TC.* <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/four-rebels-died-in-prisons-of-war-slm-tc>. (käyty 22.8.2018).

- 15.8.2018 *Death toll rises in Sudan's rainy season.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/death-toll-rises-in-sudan-s-rainy-season>. (käyty 16.8.2018).
- 14.8.2018 *North Darfur, Kordofan rains destroy houses and lives.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/north-darfur-kordofan-rains-destroy-houses-and-lives>. (käyty 16.8.2018).
- 12.8.2018 *Sudan's al-Bashir accepts nomination to serve third presidential term.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-s-al-bashir-accepts-nomination-to-serve-third-presidential-term>. (käyty 13.8.2018).
- 25.7.2018 *Bloody tribal clashes claim 11 lives in Sudan's El Gedaref.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/bloody-tribal-clashes-claim-11-lives-in-sudan-s-el-gedaref>. (käyty 22.8.2018).
- 13.7.2018 *Jebel Marra displaced demand aid, help from Unamid.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/jebel-marra-displaced-demand-aid-help-from-unamid>. (käyty 15.8.2018).
- 12.7.2018 *More calls to abolish State of Emergency in Kassala.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/more-calls-to-abolish-state-of-emergency-in-kassala>. (käyty 29.8.2018).
- 2.7.2018 *'Further downsizing of Unamid grave mistake': Darfur rebel groups.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/further-downsizing-of-unamid-grave-mistake-darfur-rebel-groups>. (käyty 10.8.2018).
- 1.7.2018 *Darfur: Voluntary repatriation from Chad continues.*
<https://www.dabangasudan.org/en/relief-news/article/darfur-voluntary-repatriation-from-chad-continues>. (käyty 9.8.2018).
- 24.6.2018 *Water protests spread to Sudan's Northern State.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/water-protests-spread-to-sudan-s-northern-state>. (käyty 10.8.2018).
- 18.6.2018 *Two killed, dozens wounded in South Kordofan inter-tribal fighting.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/two-killed-dozens-wounded-in-south-kordofan-inter-tribal-fighting>. (käyty 22.8.2018).
- 17.6.2018 *Three more Darfuris killed by shelling in Jebel Marra.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/three-more-darfuris-killed-by-shelling-in-jebel-marra>. (käyty 24.8.2018).
- 15.6.2018a *Ongoing protest against water crisis in Port Sudan.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/ongoing-protest-against-water-crisis-in-port-sudan>. (käyty 10.8.2018).
- 15.6.2018b *Six civilians killed in ongoing Jebel Marra clashes.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/six-civilians-killed-in-ongoing-jebel-marra-clashes>. (käyty 24.8.2018).

- 11.6.2018 *Militants cut 2000 fruit trees in North Darfur's Kutum.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/militants-cut-2-000-fruit-trees-in-north-darfur-s-kutum>. (käyty 14.8.2018).
- 6.6.2018 *RSF soldier slain, officer wounded in South Darfur capital shoot-out.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/rsf-soldier-slain-officer-wounded-in-south-darfur-capital-shoot-out>. (käyty 24.8.2018).
- 27.5.2018 *Violent herder clashes in Darfur, Abyei.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/violent-herder-clashes-in-darfur-abyei>. (käyty 21.8.2018).
- 24.5.2018 *South Darfur Wali: 'Arms collection helped return 65,000 displaced families'.* <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/south-darfur-wali-arms-collection-helped-return-65-000-displaced-families>. (käyty 14.8.2018).
- 14.5.2018 *Herders killed by South Sudanese cattle thieves in Abyei.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/three-herders-killed-by-south-sudanese-cattle-thieves-in-abyei>. (käyty 21.8.2018).
- 30.4.2018 *Sudan forces take control of rebel-held areas in Blue Nile.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-forces-take-control-of-rebel-held-areas-in-blue-nile>. (käyty 20.8.2018).
- 26.4.2018 *SPLM-N: 'Massive RFS offensive, clash imminent' in Blue Nile state.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/splm-n-massive-rsf-offensive-clash-imminent-in-blue-nile-state>. (käyty 20.8.2018).
- 19.4.2018 *North Darfur father and son shot dead, 180 camels stolen.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/south-darfur-father-and-son-shot-dead-180-camels-stolen>. <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/south-darfur-father-and-son-shot-dead-180-camels-stolen>. (käyty 24.8.2018).
- 11.4.2018 *Mother dead, child loses legs in Jebel Marra RPG blast.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/mother-dead-child-loses-legs-in-jebel-marra-rpg-blast>. (käyty 24.8.2018).
- 9.4.2018 *Darfur displaced: 'We cannot return as long as our land is occupied'.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/darfur-displaced-we-cannot-return-as-long-as-our-land-is-occupied>. (käyty 14.8.2018).
- 5.4.2018 *Darfur: 50k civilians taking refuge in Jebel Marra caves.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/darfur-50k-civilians-taking-refuge-in-jebel-marra-caves>. (käyty 15.8.2018).
- 2.4.2018 *Renewed attacks on villages in Darfur's East Jebel Marra leave 11 dead.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/renewed-attacks-on-villages-in-darfur-s-east-jebel-marra-leave-11-dead>. (käyty 24.8.2018).
- 27.3.2018 *Six dead, many injured in Darfur violence.*
<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/six-dead-many-injured-in-darfur-violence>. (käyty 24.8.2018).

23.2.2018 *'9,000 displaced' by deadly clashes between SPLM-N factions in Blue Nile.* <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/9-000-displaced-by-deadly-clashes-between-splm-n-factions-in-blue-nile>. (käyty 17.8.2018).

1.1.2018 *More than 6000 weapons collected in Central Darfur.* <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/more-than-6-000-weapons-collected-in-central-darfur>. (käyty 13.8.2018).

23.1.2018 *Death toll in Central Darfur camp shootings rises to five.* <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/death-toll-in-central-darfur-camp-shootings-rises-to-five>. (käyty 24.8.2018).

30.1.2018 *Disarmament campaign: Militiamen 'left Darfur with vehicles'.* <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/disarmament-campaign-militiamen-left-darfur-with-vehicles>. (käyty 13.8.2018).

4.12.2017 *SPLM-N report deadly clash in Sudan's Blue Nile.* <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/splm-n-report-deadly-clash-in-sudan-s-blue-nile>. (käyty 28.8.2018).

26.10.2017 *Vaccination team injured by gunfire in North Darfur.* <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/vaccination-team-injured-by-gunfire-in-north-darfur>. (käyty 28.8.2018).

13.10.2017 *Shooting in North Darfur market wounds six.* <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/shooting-in-north-darfur-market-wounds-six>. (käyty 28.8.2018).

5.10.2017 *Student factions come to blows in West Kordofan: 10 + injured.* <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/student-factions-come-to-blows-in-west-kordofan-10-injured>. (käyty 27.8.2018).

2.10.2017 *Man killed in militia attack on Central Darfur camp.* <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/man-killed-in-militia-attack-on-central-darfur-camp>. (käyty 28.8.2018).

22.9.2017 *Gunmen kill boy in Central Darfur Camp.* <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/gunmen-kill-boy-in-central-darfur-camp>. (käyty 29.8.2018).

14.9.2017 *Soldiers, militiamen killed in shootings in Darfur.* <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/soldiers-militiamen-killed-in-shootings-in-darfur>. (käyty 28.8.2018).

7.9.2017 *Darfur: Three dead, two injured in violent crimes.* <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/darfur-three-dead-two-injured-in-violent-crimes>. (käyty 28.8.2018).

5.9.2017 *Sudanese 'shot and killed' in Egypt.* <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudanese-shot-and-killed-in-egypt>. (käyty 28.8.2018).

9.7.2017 *Three Darfur rebel groups form 'Sudan Liberation Force'*.

<https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/three-darfur-rebel-groups-form-sudan-liberation-force>. (käyty 22.8.2018).

Radio Tamazuj

3.7.2018 *One person killed during an attack in Abyei.*

<http://radiotamazuj.org/en/news/article/one-person-killed-during-an-attack-in-abyei>. (käyty 21.8.2018).

7.3.2018 *Ngok Dinka, Misseriya communities sign peace agreement.*

<http://radiotamazuj.org/en/news/article/ngok-dinka-misseriya-communities-sign-peace-agreement>. (käyty 21.8.2018).

7.9.2017 *Citizens complain of insecurity in Bau locality, Blue Nile.*

<https://radiotamazuj.org/en/news/article/citizens-complain-of-insecurity-in-bau-locality-blue-nile>. (käyty 28.8.2018).

Reuters

12.7.2018 *Sudan extends ceasefire with rebels until year-end: statement.*

<https://www.reuters.com/article/us-sudan-ceasefire/sudan-extends-ceasefire-with-rebels-until-year-end-statement-idUSKBN1K228G>. (käyty 15.8.2018).

6.1.2018 *Sudan closes border with Eritrea.* <https://www.reuters.com/article/us-sudan-security/sudan-closes-border-with-eritrea-idUSKBN1EV0E0>.

(käyty 29.8.2018).

26.12.2017 *Turkey to restore Sudanese Red Sea port and build naval dock.*

<https://www.reuters.com/article/us-turkey-sudan-port/turkey-to-restore-sudanese-red-sea-port-and-build-naval-dock-idUSKBN1EK0ZC>. (käyty 22.8.2018).

27.11.2017 *Sudan general, nine soldiers killed in Darfur clashes-SUNA.*

<https://af.reuters.com/article/topNews/idAFKBN1DR1YL-OZATP>. (käyty 28.8.2018).

14.7.2008 *FACTBOX - Sudan's President Omar Hassan al-Bashir.*

<https://www.reuters.com/article/uk-warcrimes-sudan-bashir-profile/factbox-sudans-president-omar-hassan-al-bashir-idUKL1435274220080714>. (käyty 10.8.2018).

Small Arms Survey

5/2018 *Lifting US Sanctions on Sudan. Rationale and Reality.*

<http://www.smallarmssurveysudan.org/fileadmin/docs/reports/HSBA-Report-Sudan-Sanctions.pdf>. (käyty 15.8.2018).

4/2017 *Remote-control breakdown. Sudanese paramilitary forces and pro-government militias.*—HSBA Issue Brief 27.

<http://www.smallarmssurveysudan.org/fileadmin/docs/issue-briefs/HSBA-IB-27-Sudanese-paramilitary-forces.pdf>. (käyty 9.8.2018).

5/2015 *Development Deferred: Eastern Sudan after the ESPA.*

<http://www.smallarmssurveysudan.org/fileadmin/docs/working-papers/HSBA-WP36-Development-Deferred-Eastern-Sudan.pdf>. (käyty 22.8.2018).

1.8.2013 *Justice and Equality Movement (JEM) (AKA JEM-Jibril)*. –HSBA. <http://www.smallarmssurveysudan.org/fileadmin/docs/archive/sudan/darfur/armed-groups/armed-opposition-groups/JEM/HSBA-JEM-Jibril-Aug-2013.pdf>. (käyty 9.8.2018).

7/2013 *Eastern Sudan*. <http://www.smallarmssurveysudan.org/facts-figures/sudan/eastern-sudan.html>. (käyty 21.8.2018).

(päivitetty 8.10.2012) *Darfur's Armed Opposition Groups*. <http://www.smallarmssurveysudan.org/archive/sudan/darfur/darfurs-armed-groups/darfurs-armed-opposition-groups.html>. (käyty 27.8.2018).

6.9.2011a *Sudan Liberation Army-Abdul Wahid (SLA-AW)*. –HSBA. <http://www.smallarmssurveysudan.org/fileadmin/docs/archive/sudan/darfur/armed-groups/armed-opposition-groups/SLA-AW/HSBA-Armed-Groups-SLA-AW.pdf>. (käyty 9.8.2018).

6.9.2011b *Sudan Liberation Army-Minni Minawi (SLA-MM)*. –HSBA. <http://www.smallarmssurveysudan.org/fileadmin/docs/archive/sudan/darfur/armed-groups/armed-opposition-groups/SLA-MM/HSBA-Armed-Groups-SLA-MM-Sep-2011.pdf>. (käyty 22.8.2018).

Salmon, Jago 12/2007 *A Paramilitary Revolution: The Popular Defence Forces*. <http://www.smallarmssurveysudan.org/fileadmin/docs/working-papers/HSBA-WP-10-Paramilitary-Revolution.pdf>. (käyty 29.8.2018).

Sudan Tribune

14.8.2018 *Sudan renews adherence to unilateral ceasefire*. <http://www.sudantribune.com/spip.php?article66055>. (käyty 15.8.2018).

17.7.2018 *South Kordofan hosts 40,000 South Sudanese refugees: minister*. <http://www.sudantribune.com/spip.php?article65870>. (käyty 15.8.2018).

29.6.2018 *Sudan's ruling party says keen to boost relations with Eritrea*. <http://www.sudantribune.com/spip.php?article65750>. (käyty 29.8.2018).

25.6.2018 *80,000 IDPs return to original villages in South Kordofan: official*. <http://www.sudantribune.com/spip.php?article65717>. (käyty 15.8.2018).

6.6.2018 *Unknown gunmen kill 8 people in South Darfur*. <http://www.sudantribune.com/spip.php?article65577>. (käyty 22.8.2018).

25.4.2018 *Sudanese government attacks rebel positions in Blue Nile, SPLM-N Agar Says*. <http://www.sudantribune.com/spip.php?article65273>. (käyty 20.8.2018).

19.4.2018 *EU envoys express concern over the situation in Abyei*. <http://www.sudantribune.com/spip.php?article65213>. (käyty 21.8.2018).

30.11.2017 *23 people killed in North Darfur clashes with Musa Hilal fighters: army*. <http://www.sudantribune.com/spip.php?article64135>. (käyty 27.8.2018).

13.9.2017 *SLM-MM says they clashed with government forces in West Kordofan.*
<http://sudantribune.com/spip.php?article63492>. (käyty 28.8.2018).

UNSC (United Nations Security Council)

11.6.2018 *8283rd meeting.*

https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7b65BF99B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7d/s_pv_8283.pdf. (käyty 16.8.2018).

25.4.2018 *Report of the Secretary-General on the African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur.* <http://undocs.org/S/2018/389>. (käyty 9.8.2018).

22.2.2018 *Report of the Secretary-General on the African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur.* <http://undocs.org/S/2018/154>. (käyty 17.8.2018).

4.1.2018 *Assessment by the Chairperson of the AU Commission and the Secretary-General of phase one of the reconfiguration of the UNAMID.*

<http://undocs.org/S/2018/12>. (käyty 16.8.2018).

27.12.2017 *Report on the Secretary-General on the African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur.* <http://undocs.org/S/2017/1113>. (käyty 17.8.2018).

27.10.2017 *Report of the Secretary-General on the African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur.* <http://undocs.org/S/2017/907>. (käyty 17.8.2018).

17.10.2017 *Report of the Secretary-General on the situation in Abyei.*
<http://undocs.org/S/2017/870>. (käyty 21.8.2018).

UN (United Nations)

13.7.2018 *Adopting Resolution 2429 (2018), Security Council Renews Darfur Mission Mandate, while Also Calling for Reduction in Troop Strength.*
<https://www.un.org/press/en/2018/sc13422.doc.htm>. (käyty 10.8.2018).

15.5.2018 *Security Council Adopts Resolution 2416 (2018), Extending Mandates of United Nations Interim Security Force in Abyei.*
<https://www.un.org/press/en/2018/sc13340.doc.htm>. (käyty 21.8.2018).

29.6.2017 *Security Council Renews Mandate of African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur, Unanimously Adopting Resolution 2363 (2017).*
<https://www.un.org/press/en/2017/sc12893.doc.htm>. (käyty 10.8.2018).

UNAMID (United Nations African Union Mission in Darfur)

21.6.2018 *UNAMID deplores humanitarian impact of ongoing military confrontation in Jebel Marra.* <https://unamid.unmissions.org/unamid-deplores-humanitarian-impact-ongoing-military-confrontation-jebel-marra>. (käyty 14.8.2018).

1.6.2018 *Special report of the Chairperson of the African Union Commission and the Secretary-General of the United Nations on the strategic review of the African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur.*
<https://unamid.unmissions.org/sites/default/files/n1816017.pdf>. (käyty 9.8.2018).

24.5.2018 UNAMID deeply concerned about recent attacks on IDP camps in Central Darfur. <https://unamid.unmissions.org/unamid-deeply-concerned-about-recent-attacks-idp-camps-central-darfur>. (käyty 17.8.2018).

22.9.2017 UNAMID calls for restraint in clashes between government forces and internally displaced at Kalma camp, South Darfur. <https://unamid.unmissions.org/unamid-calls-restraint-clashes-between-government-forces-and-internally-displaced-kalma-camp-south>. (käyty 17.8.2018).

(päiväämätön) Doha Document for Peace in Darfur. <https://unamid.unmissions.org/doha-document-peace-darfur>. (käyty 26.8.2018).

UNFPA (United Nations Population Fund) 2017 *Worlds Apart. State of the World Population 2017*. https://www.unfpa.org/sites/default/files/sowp/downloads/UNFPA_PUB_2017_EN_SWOP.pdf. (käyty 10.8.2018).

UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees) 1.7.2018 *SUDAN: South Sudanese Refugee Response*. <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/64981>. (käyty 29.8.2018).

UNICEF (United Nations Children's Fund) Joulukuu 2017 *The State of the World's Children: Children in a Digital World*. https://www.unicef.org/publications/files/SOWC_2017_ENG_WEB.pdf. (käyty 3.8.2018).

UNISFA (United Nations Interim Security Force for Abyei) <https://unisfa.unmissions.org/statement-unisfa-recent-spate-attacks-abyei>. (käyty 21.8.2018).

UNOCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs)

2/2018 *Humanitarian Need Overview: Sudan*. https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/sudan_2018_humanitarian_needs_overview.pdf (käyty 26.7.2018).

1.4.2018 *Sudan: Darfur Humanitarian Overview*. https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/darfur_humanitarian_overview_a3_1_apr_2018.pdf. (käyty 2.8.2018).

10.6.2018 *Humanitarian Bulletin. Sudan*. http://www.unocha.org/sites/unocha/files/dms/OCHA_Sudan_Humanitarian_Bulletin_Issue_11_%2828_May_-_10_June_2018%29.pdf. (käyty 9.8.2018).

USCIRF (United States Commission on International Religious Freedom) 25.4.2018 *Tier 1: United States Commission on International Religious Freedom. 2018 Annual Report*. <http://www.uscirf.gov/sites/default/files/2018USCIRFAR.pdf> (käyty 27.7.2018).

USDOS (United States Department of State) *Sudan 2017 Human Rights Report*. <https://www.state.gov/documents/organization/277295.pdf>. (käyty 27.8.2018).

The Washington Post 6.10.2018 *U.S. lifts sanctions on Sudan, ending two decades of embargo*. https://www.washingtonpost.com/world/national-security/us-lifts-sanctions-on-sudan-ending-two-decades-of-embargo/2017/10/06/aac1bd22-86d5-434e-9a21-1e0d57a72cb0_story.html?noredirect=on&utm_term=.0a02235b261e. (käyty 15.8.2018).

WHO (World Health Organization) 6.2.2018 *Working towards zero tolerance for female genital mutilation in Sudan*. <http://www.who.int/news-room/feature-stories/detail/working-towards-zero-tolerance-for-female-genital-mutilation-in-sudan>. (käyty 1.8.2018).